

**KOMUNITATEAN
DROGEN
MENDEKOTASUNEI
AURREA HARTZEKO
“ORIO” HERRI
PLANA**

**2006-2010
urteetarako proposamena**

AURKIBIDEA.

1	BEHARREZKO HITZAURREA. 1.1.- Fenomeno sozial bat: droga-mendekotasunak. 1.2.- Planifikatutako erantzun bat: Droga-mendekotasunei Buruzko Herri Plana.	5
2	AURREKARI HISTORIKOAK. 2.1.- Lurralde eremu orokorrekoak. 2.2.- Tokian tokiko eremuak.	7
3	LEGE-ESPARRUA. 3.1.- Herri Planean kontuan hartu beharreko oinarrizko legeak. 3.2.- Droga-mendekotasunen inguruan udalei emantako eskumenak. 3.3.- Droga-mendekotasunei buruzko Planarekin loturiko sektorearteko planekin koordinazioa.	9
4	DIAGNOSTIKO KOMUNITARIOAKO BIDEAN. 4.1.- Droga-kontsumoak eta erabilerak. 4.2.- Droga-kontsumoaren datuak eta joerak: azterketa konparatiboa. 4.3.- Droga-mendekotasunen Fenomenoarekin zerikusia duten arazoen inguruko datuak eta joerak. 4.4.- Droga-mendekotasunen fenomeno sozialaren inguruan egiten diren eskakizunen eta dauden pertzepzioei buruzko datuak eta joerak.	11
5	HAUSNARKETA ESTRATEGIKOA. 5.1.- Plangintzarako irizpideak. 5.2.- Esku-hartze esparruak. 5.3.- Lehentasuna duten esku-hartze esparruak eta kolektiboak. 5.4.- Esku-hartze ezberdinen sailkapena. 5.5.- Eraldaketarako estrategiak.	17
6	PLANAREN XEDEAK ETA HELBURU OROKORRAK. 6.1.- Planaren baloreak eta printzipioak. 6.2.- Planaren xedeak edo helmugak. 6.3.- Planaren oinarrizko printzipioak. 6.4.- Planaren lehentasunak. 6.5.- Planaren helburu orokorrak. 6.6.- Herri Planaren konpromezu zehatzak.	21

7	PLANAREN PROGRAMAK ETA PROIEKTUAK. 7.1.- Prebentzio Proiektuen zehazpena eta karakterizazioa. 7.2.- Proiektuen sailkapena. 7.3.- "Orio" Herri planaren Programak eta Proiektuak. 1. PROGRAMA: Familia eremuko Osasun-Heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa. 2. PROGRAMA: Eskola eremuan Osasun-Heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa. 3. PROGRAMA: Komunitate eremuan Osasun-Heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa. 4. PROGRAMA: Komunitate eremuan drogen eskaintza eta promozioa mugatzea.	29
8	PLANAREN BALIABIDEAK. 8.1.- Giza baliabideak. 8.2.- Baliabide ekonomikoak. 8.3.- Azpiegitura baliabideak.	44
9	PLANAREN EBALUAZIOA. 9.1.- Ebaluaziorako irizpideak. 9.2.- Ebaluaziorako adierazleak.	45
10	DROGA GAIAREKIN ERLAZIONATUTAKO BALIABIDE EZBERDINAK. 10.1.- Orion dauden baliabideak. 10.2.- Droga gaiarekin zerikusia duten baliabideak. 10.3.- Bibliografia. 10.4.- Internet helbideak.	46

1.- BEHARREZKO HITZAURREA.

1.1.- Fenomeno sozial bat: droga-mendekotasunak.

Drogak, nerbio sisteman edota errealtateen pertzepzioan aldaketak sortarazten dituzten substantzia naturalak, erdi-sintetikoak edo sintetikoak dira. Zibilizazio eta kultura guztietan modu batean edo bestean, beti erabili izan dira drogak, baita gaur egun ere. Kontsumo horietako asko eta asko egokiak dira, beste batzuk, berriz, desagokiak eta gutxi batzuk problematikoak. Drogen erabilpena zintzoki aztertu nahi bada, kontuan izan beharko dugu substantzia mota, dosia, norbanakoaren ezaugarriak, adina, sexua, kontsumitzen den testuingurua eta bere ezaugarriak, kultura eta legedia esaterako. Bestalde, kontuan hartu beharko dira baita ere substantzia berari dagozkion ezaugarriak, hala nola, sortzen dituzten efektuak, tolerantzia, abstinentsia sindromea, mendekotasun fisikoa, psikikoa edota funtzionala.

Drogen erabilpenean ere, zenbat buru hainbat aburu gertatzen dela esan dezakegu. Horrela, hain anitzak izan daitezkeen norbanako eta komunitate ezberdinen atzean, drogak erabiltzeko orduan helburu edo zergati aunitz egon daitezke. Sendatzeko, oinazeak arintzeko, jai girorako,

plazerra lortzeko erabiltzen badira ere, ihes egiteko, norberaren suntsipenerako, penak ahanzteko eta bizitzan aurrera egiteko erabiliak dira.

Norbanako bakoitza eta kontsumitzen den testuinguru soziala, kulturala, ekonomikoa, ekologikoa, emozionala... ezberdina denez, Fenomeno Sozial konplexu baten aurrean gaudela esan daiteke, bertan faktore anitzek eragiten baitute, eta aurre egiteko erabili beharreko estrategiak diziplina ezberdinetakoak izan behar dutelako.

Fenomeno Sozial honen aurrean, norbanakoak (substantziak erabiltzen ditugun subjektu gisa) eta testuinguruak (drogen erabilpen horiek egiten diren leku eta momentu gisa ulertuta) zerikusi handia dutelako, hain zuzen, jarri behar genieke arreta gehiago bi alderdi horiei. Honek ez du esan nahi alde batera utzi behar ditugunik droga izeneko substantzia horiek jende ororen eta adingabeetan edota egoera ahulean daudenetan sortzen dituzten efektuak.

Droga-mendekotasunen fenomenoak ikuspuntu soziokulturaletik aztertzeko premia dago, batetik, ikuspegi hau lagungarria suertatzen delako errealismo apur bat izateko, bestetik, gai honen inguruan dauden pertzepzio dramatikoak, banalizatzaileak edota debekatzaileak gainditzeko eta azkenik, errepresentazio sozial objektiboagoak, globalagoak, kausa anitzekoak eta normalizatzaileak eraikitzen joateko.

Substantziak

Pertsonak

Testuinguruak

1.2.- Planifikatutako erantzun bat: droga-mendekotasunei buruzko Herri Plana.

Konplexua den eta kausa eta faktore anitzez osaturiko Fenomeno Sozial baten aitzinean gaudenez, aurre egiteko eman behar diren erantzunak eta pausoak alor eta eremu ezberdinetakoak izan behar dute, elkarren artean koordinatuak eta planifikatuak behar dutelarik.

Droga-mendekotasunen Fenomenoak bere baitan errealitate mota ezberdinak hartzen dituenaz, berari aurre egiteko eta erantzun egokiak emateko burutua izan da "Orio" Herri Plana, alde aurretik planifikatutako tresna. Herri Planaren

diseinua, garapena eta ebaluazioa egiteko zutabe nagusiak ondoko lauok dira: normalizazio bidea, metodologia partehartzailea, planifikatutako prozesua eta estrategia komunitarioa.

PLANAREN

ZUTABE NAGUSIAK

normalizazio bidea

metodologia partehartzailea

planifikatutako prozesua

estrategia komunitarioa

Droga-mendekotasunei buruzko "Orio" Herri Plana, Orioko Udaren eta herritarren konpromezua jasotzeko asmoarekin egindako tresna da. Horregatik, ondoko bi baliabideak batera aritzea ezinbestekoa izango da, hau da, instrumentu teknikoa (planifikatua, operatiboa, ebaluagarria, etab. izango dena) eta aldaketarako instrumentua (udalerriko talde guztien, teknikarien, elkarten eta gaiarekin kezka eta interesa duten herritar ororen partaidetza, inplikazioa, ekarpenak, etab. kontuan hartuko dituenak).

Plan hau egiteko orduan kontuan izan dugu 2005eko otsailaren 10ean Eusko Legebiltzarrean onartutako Eusko Jaurkitutako Droga-mendekotasunen V. Planean jasotzen diren ekarpenak. Bestetik, proposamen hau burutu dugunok gaiaren inguruan urtetan egindako lanean lortu dugun eskarmentua

baliagarria izan da plana diseinatzeko garaian. Bost urterako egiten den proposamen honek, programa ezberdinak eta urteroko ebaluazioak jasotzen ditu. Diseinuaren, prozesuaren eta emaitzen ebaluazioa egingo da eta horretarako adierazle kualitatiboak eta kuantitatiboak erabiliko dira. Azken batean, Orioko Droga-mendekotasunen Fenomenoari ahalik eta modu osasuntsuenean eta positiboenean heltzea da gure asmoa eta horretarako garatuko diren programak, proiektuak, esku-hartzeak eta erabiliko diren errekurtsoak ahalik eta modu eraginkorrean ebaluatuko dira, alegia, egindakoa zenbatetaraino izan den efikazia eta baliagarria aztertuz.

Plan hau, Osasunaren sustapenean, osasun-heziketan, droga-mendekotasunen prebentzioan eta edozein motatako substantzien eskaintza eta promozioaren murrizketan oinarritzen da. Orioko herrian, herriarentzat eta herriarekin fenomenoari aurre egiteko esku-hartzea jasotzen du; baita gizartea eraldatzeko tresna batzuk ere.

Bukatzeko esan, Planaren plangintza prozesu bat bezala hartu behar dela. Prozesu honetan lehenik eta behin errealitate sozialaren diagnostika egiten da, ondorengo estrategia-ekintzek izango dituzten lehentasunak eta estrategiak zehaztu ahal izateko. Honek, egun dauden bitartekoak eta aurrera begira beharrezkoak diren baliabideak zeintzuk izan daitezkeen zehaztea dakar. Bestalde, planean zer egin nahi den eta zertarako nahi den zehazten bada ere, behin-behinekoa izango da, abian goazela egokitzen joan beharko baita, etengabe aldatzen ari den errealitatera moldatu ahal izateko.

FENOMENO HONEN EZUGARRIAK:

= Konplexua

= Kausa anitzeko

= Faktore anitzeko

2.- AURREKARI HISTORIKOAK.

2.1.- Lurralde eremu orokorrekoak.

- ▣ Alkoholismoaren fenomenoarekin erlazionatutako errealitateei osasun mailako erantzunak ematen hasten dira. Horrela, XX. mende hasieran auto-laguntzarako lehen taldeak sortzen hasten dira, Alkoholiko Anonimoak esaterako.
- ▣ 70. hamarkadaren amaieran heroina kontsumoen inguruan sortu ziren egoerei eta errealitateei aurre egiteko herritarrak erantzunak bilatzen eta ematen hasten dira; horren adierazle dira sortu ziren taldeak, Askagintza, DEE, Gizakia Helburu eta Agipad.
- ▣ 80. hamarkadaren hasieran, errealitate horiei erantzun instituzionalak emateko asmoz DAK (Droga Arazoen Koordinakundea), Lehendakariaren Bulegoa, Eusko Jaurlaritzako Hiru urterako lehen Planak... sortzen dira.
- ▣ Eusko Legebiltzarra legegintzaren inguruko erantzunak ematen hasten da, Droga-mendekotasunen inguruko prebentzioari, asistentziari eta gizarteratzeari buruzko 15/1998 Legearen diseinua, eztabaida eta erabakia hartzearekin batera.
- ▣ Erantzun koordinatuak emate hasten dira elkarte eta erakundez osatutako herri mugimenduaren (Agipad, Etorkintza, Askagintza, Gizakia Helburu, etab.) eta Eusko Jaurlaritzako Droga-mendekotasunen Zuzendaritzaren artean (Droga Mendekotasuneko Euskal Aholku Kontseilua eta bere Batzorde Tekniko espezializatu ezberdinez osatutako egiturak).
- ▣ Udalen, mankomunitateen, aldundien eta Eusko Jaurlaritzaren arteko hitzarmenen bidez, Droga-mendekotasunen Prebentziorako udal lan-taldeak martxan jartzen hasten dira, horrela udal mailako erantzunak ematen hasten direlarik. Honek, herrietan sare teknikoak eraikitzea eta Prebentziorako Herri Planak gauzatzea ahalbideratu zuen.
- ▣ Hiru urteko Plan ezberdinetatik eta 18/1998 Lege berritik erantzun planifikatuak ematen hasi ziren. Lege berri honek aurrekoaren edukiak birplanteatu eta eguneratu egiten ditu. Berrikuntza honetan osasun-heziketaren eta udal mailako esku-hartzearen (EAEko udaletxeetan lan-taldeak, herri planak, etab. sustatzea) aldeko apustua egiten da.
- ▣ Herri eta instituzio mailan erantzunak ematen hastearekin batera, interbentzio- bide berriak zabaltzen hasten dira. Droga kontsumitzaileen eskubideak aintzat hartzea eskatzen hasten da eta aldi berean zenbait droga-kontsumoek izan ditzaketen arriskuak eta kalteak kontuan izatea eskatzen hasten da. Abstinentzia oinarritzat hartzen duten tratamenduekin batera, beste era batekoak eskatzen hasten dira, mantentze programak esaterako.
- ▣ Droga-mendekotasunen fenomenoari modu orokorragoan ekiteko asmoarekin, erantzun instituzionalak ematen hasten dira eta horretarako oinarritzat hartzen dituzte errealitatearen printzipioa eta fenomenoaren normalizazioan aurrera egiteko premia. Testuinguru honetan, urrutira gabe, Eusko Jaurlaritzak Droga-mendekotasunen inguruan osatu duen 2004-2008ko V. Planak, Herri Planen garapenerako oinarri garrantzitsuak jartzen ditu.

2.2.- Tokian tokiko eremukoak.

■ 2000. urteko maiatzean Orioko Udalak, Ongintza Siletik, Droga-mendekotasunen Prebentzioa lantzeko proposamena egiteko eskatu zion Izadiari (Ikerketa Sozialak egiten diharduen Kabinetea). Proposamen hau arlo ezberdinetan gauzatzekoa zen, familia eta eskola eremuan, batik bat. Familia eremuan, herriko gurasoekin saio batzuk burutu ziren, eta eskola eremuan berriz, osasun-heziketarako eta droga-mendekotasunen prebentziorako programa integral batekin hasi ginen elkarlanean.

■ Urte berdinean, Askagintza herri erakundeari “Komunitatea eta Drogak” ikerketa burutzeko eskaera egin zitzaion. Ikerketa hau aurretik Oihartzungo herrian burutu zenaren parekoa zen eta bere helburu nagusiak Oriko droga-mendekotasunen fenomenoak duen eragina ezagutzea, gaiari buruzko diagnosi erreal bat izatea eta antzematen diren errealitate problematikoak hobetzeko eta erantzun egokiak bilatzeko lan-programa eraginkor bat burutzea izan ziren.

■ Askagintzak, “Izadia” Ikerketa Sozialak egiten diharduen Kabinetearekin batera eta bi lagunez osatutako lan-taldean (horietako bat herrikoa bertakoa zen) ikerketa aurrera eramatea onartu zuen. Ikerketa, 2002ko apirilean Orioko Udaletxeko Ongintzako Batzordearen aurrean aurkeztu zen.

■ 2004ko otsailean Orioko Udalbatza berria Askagintzarekin harremanetan jartzen da eta hartutako bi akordio estrategikoen berri ematen du: bata, ikerketaren eta Herri Planaren eguneratzea eta bestea, lankidetzarako hitzarmen baten bidez, Planaren kudeaketa zuzena Askagintzak burutzeko proposatzea.

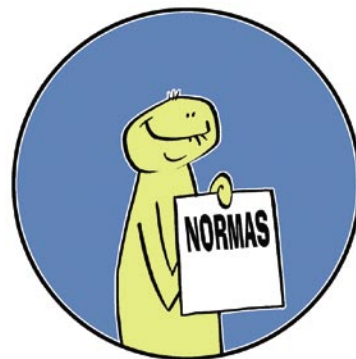
■ Eskatutako lana martxan jartzen du Askagintzak eta horren adierazle dira eguneratutako Ikerketa eta Droga-mendekotasunen inguruko Herri Planaren Oinarrien aurkezpena. “Oriko” Plana, eztabaidarako tresna bat izateko asmoarekin eginga dagoenez, ongi etorriak izango dira ekarpenak, kritikak, gomendioak, aldaketa proposamenak etab. Emendakinak egiteko garaia bukatutzat emango da udalak azken erabakia hartzen duenean eta 2006-2010 urte bitarteko herri esku-hartze programa burutakoan.

Denbora luzean droga-mendekotasunen fenomenoari aurre egiteko erabili izan diren bideak (“Esan ezetz drogei!” eta “Debekuaren bidea: zenbait droga hartzen badituzu zigortua izanen zara!”) ditugu hauek, baina gure asmoa ez da era honetako mezuak zabaltzea eta erabiltzea. Fenomeno honen historiari irudiak jartzeko Tasiok egindako marrazkiak beterik ez dira horiek.

3.1.- Herri Planean kontuan hartu beharreko oinarriko legeak.

3.1.1.- Droga-mendekotasunen prebentzioa, asistentzia eta gizarteratzearen inguruko ekainaren 25eko 18/1998 Legea.

- ▣ Droga-mendekotasunen fenomenoari loturiko faktore esanguratsuetan esku-hartzea.
- ▣ Substantziak kontrolatzeko eta pertsonak (adingabeak eta kaltetutako hirugarren norbanakoak bereziki) babesteko neurriak abian jartzea.
- ▣ Droga-mendekotasunen fenomenoari modu orokorrean, diziplinartekoan, kausa aniztasunetik eta abordatze pedagogikotik heltzea.
- ▣ Droga-mendekotasunen Herri Planak Prebentzio Komunitarioaren ikuspegitik eta herritik bertatik eta herriarentzat jarduteak lehentasuna izatea.
- ▣ Drogazalearen asistentziaren inguruko esku-hartze oro Euskal Autonomia Erkidegoko Osasun Zerbitzuan guztiz integratzea.
- ▣ Arrisku eta kalteen murrizketa filosofia txertatzea, bitarteko helburuak dituzten Programak martxan jarriaz.
- ▣ Gizarteratze prozesuak bultzatu, marjinazioa eta desberdintasun soziala sortzen dituzten zergatietan eraginez.
- ▣ Gizabanako horiei beren testuinguru pertsonaletan, familiarretan eta sozialetan aholkuak emanaz.
- ▣ Droga-mendekotasunen fenomenoari buruzko errepresentazio sozial objektiboagoak eta errealagoak eraiki eta aldi berean gai honen inguruan dauden pertzepzio sozialak zabaltzea eta eraldatu, hau guztia baliagarria suertatuko baita prebentzio, asistentzia eta birgizarteratze sozialerako egitasmoak errazteko.

3.1.2.- Euskal Autonomia Erkidegoko Drogen Mendekotasunari buruzko V. Plana 2004-2008.

- ▣ Bost urteko iraupena duen lehenengo Plana da, Europar Batasuneko hainbat herrialdeetako planek duten joerari jarraituz.
- ▣ Plana tokian tokiko beharretara (errealitatearen printzipioa), aukeretara (lehentasunezko helburu gisa, drogen erabilera problematikoak murriztea) eta eraginkortasunetara (programak eta proiektuak irizpide operatiboak eta ebaluagarriak jarraituz zehaztea) egokitzeko ahalegin tekniko eta politikoa egitea komeni da.

- ▣ Osasun-heziketa eta ekimen komunitarioaren estrategien alde egin behar da droga-mendekotasunen prebentzio programak eta egitasmoak garatzeko, betiere sozializazio eremu ezberdinak kontuan hartuz (familia, eskola, inguru irekia, lan mundua eta komunitatea).
- ▣ Droga-mendekotasunen inguruko Herri Planak sustatu, herri dinamikan oinarrituz eta Droga-mendekotasunen Prebentziorako udal lan-taldeek eta Udaletxeek duten oinarritzko papera aintzakotzat hartuz.
- ▣ EAEko mankomunitateetako eta Udaletxeetako Herri Plan ezberdinak "zintzilikatzeko" aukera izango duen egitura operatibo baten eskaintza.
- ▣ Prebentzio unibertsala, selektiboa, diseinatua eta zuzendua egiteko programak eta egitasmoak definitzea, honetarako irizpide eraginkorrak eta ebaluaziorako errekurtsoak eskainiz.

3.2.- Udalek Droga-mendekotasunen inguruan Udalei emanako eskumenak.

- ▣ 36.4. artikulua. Drogen Mendekotasunaren inguruko Tokiko Planaren elaborazioa eta garapena, EAEko Drogen Mendekotasunari buruzko Planaren preskripzioen arabera burutzea.
- ▣ 42. artikulua. Drogen Mendekotasunen Tokiko Kontseiluak eratzea, EAEko Droga Mendekotasunen Aholku Kontseiluaren eginkizun berberak dituztela.
- ▣ 43. artikulua. Autonomia Erkidegoko Administrazio Nagusiarekin lankidetzan aritzea, droga-mendekotasunen prebentzio komunitarioko jarduerak garatzean.
- ▣ 33.1. artikulua. Behar sozialen estaldura.
- ▣ 33.2. artikulua. Marjinazioaren prebentzioa, gizarteratzea eta lan munduan integrazioa.
- ▣ 33.3. artikulua. Pertzepzio sozialetan eragin.

3.3.- Droga-mendekotasunei buruzko Planarekin loturiko sektorearteko planekin koordinazioa.

- ▣ Gizon eta emakumeen arteko Berdintasunerako Plana.
- ▣ Gazte Plana.
- ▣ Immigrazio Plana.
- ▣ Heziketarako Plana.
- ▣ Udalak beste hainbat Plan martxan jar ditzake, beti ere Droga-mendekotasunen Fenomenoarekin erlazioa dutela ikusten badu.

www.drogomedia.com/institucional.htm

Plana euskaraz edo erdaraz aurreko web orrian eskura daiteke.

4.- DIAGNOSTIKO KOMUNITARIOAKO BIDEAN.

4.1.- Droga- kontsumoak eta erabilerak.

Drogen erabilpena historian zehar zibilizazio guztietan egin da; kultur-, gizarte- eta erlijio- testuinguru ezberdinetan. Erabilpen desberdin horiek ahal den ondoen definitzeko irizpide ezberdinak erabili beharko ditugu, adibidez:

S	SUBSTANTZIAK	ezaugarriak, kalitatea, efektuak, nahasketak, etab.
G	GIZABANAKOAK	nortasuna, adina, heldutasun maila, trebetasun sozialak, etab.
Ko	KONTSUMOAK	kantitatea edo dosia, aldizkakotasuna, generoa, etab.
T	TESTUINGURUAK	lan-arlokoak, aisialdia, arrisku egoerak, etab.
I SK	INGURUNE SOZIOKULTURALA	droga kontsumitzeak duen balorazio soziala (onespena, tolerantzia edota beligerantzia), kontsumoa bultzatzeko eta sustatzeko droga bakoitzaren inguruan egiten den publizitatea, etab.
D	DENBORA	noizbehinkakoak, ohikoak, egunerokoak, etab.
O	OSASUNA	egokiak, desegokiak, arazo-sortzaileak, etab.
A	ARRISKUA	zein egoeratan edo baldintzatan kontsumitzen den: arrisku handikoa, erdi mailakoa eta baxua.
M	MENDEKOTASUNA	psikologikoa, fisikoa eta funtzionala.
H	HELBURUA EDO ASMOA	soziala, esperimental, konpulsiboa, inhibitua, terapeutikoa, funtzionala, etab.
L	LEGEDIA	legalak edo ilegalak: zigorrak, isunak, arauak, publizitatea, etab.

Alderdi horiek guztiak kontuan izan beharko dira droga-mendekotasunen fenomenoaren diagnostikoa eta errealitate-azterketa modu objektiboan eta justuan egin nahi bada, droga-mendekotasunen fenomenoan ideologiak duen eraginaren berri badakigulako, pertsonen eskubideen eta irizpide zientifikoaren kalterako.

4.2.- Droga-kontsumoaren datuak eta joerak: azterketa konparatiboa (Oriko datuen estrapolazioa).

1. TAULA: Hainbat substantzia kontsumitzearen larritasunari buruzko pertzepzioa (ehunekoak eta batez bestekoak) 2004.

Larritasun maila	Alkohola	Tabakoa	Droga ilegalak	Cannabisa/ haxixa
Batere larria ez	8,0	5,6	3,5	9,4
Zertxobait	32,8	24,6	15,1	21,3
Nahikoa	42,2	44,2	33,7	31,9
Oso larria	16,0	24,4	43,4	31,7
Ed / Ee	1,0	1,2	4,3	5,7
Batez bestekoa (1) batere larria (4) oso larria	2,67	2,89	3,22	2,91
N = 3.814	100%			

2. TAULA: Lanegunetako eta jai egunetako alkohol kontsumoa adinaren eta sexuaren arabera (ehunekoak, 2004).

	Gizona	Emakm.	15-19	20-24	25-34	35-49	50-64	65-79
Lanegunetako kontsumoa								
Abstemioa	56,6	80,4	95,8	82,7	78,7	66,1	53,9	57,4
Ia abstemioa	25,1	16,1	4,2	12	13,9	21,4	31,8	25,4
Neurriz edaten du	14,2	3,5	-	2	6,1	10,2	11,2	15,8
Gehiegi edaten du	3,6	-	-	2,2	1,1	2,1	2,8	1,3
Arriskuko edalea	0,5	0,1	-	1,1	0,3	0,2	0,3	-
Jaiegunetako kontsumoa								
Abstemioa	16,1	30	19	9	18,8	23,5	27,6	34,3
Ia abstemioa	29,7	37,6	15,7	15,4	28,6	38,4	42,5	39,6
Neurriz edaten du	28,2	21,6	27,3	26,8	24,6	27	22	22,5
Gehiegi edaten du	17,6	7,8	20,9	31,3	18,2	9,4	6,3	3,6
Arriskuko edalea	8,5	3	17,1	17,5	9,8	1,8	1,6	--
	1.862	1.952	214	267	841	1.166	792	534

3. TAULA: Tabako kontsumoa sexuaren eta adinaren arabera (ehunekoak, 2004).

	Gizona	Emakumea	15-19	20-24	25-34	35-49	50-64	65-79
Erretzailea	37,2	32,9	36,1	41,4	41,5	45,4	23,9	14,8
Erretzaile ohia	21,6	15,7	6,2	13,5	15,2	21,2	22,5	22,5
Ez-erretzailea	41,2	51,4	57,7	45,2	43,2	33,4	53,6	62,6
N	1.862	1.952	214	267	841	1.166	792	534

4. TAULA: Cannabisaren eratorrien kontsumoa (bizitza osoan noizbait, azken urtean, azken hilabeteetan eta egunero) sexuaren eta adinaren arabera (ehunekoak, 2004).

		Bizitza osoan noizbait	Azken urtean	Azken hilabeteetan	Egunero
Populazioa orokorrean	Guztira	31,7	12,0	9,1	2,9
Sexuaren arabera	Gizona	39,1	16,7	13,0	4,9
	Emakumea	24,3	7,4	5,0	0,9
Adina	15-19	39,2	28,8	23,6	5,5
	20-24	55,0	33,3	26,0	11,5
	25-34	55,6	19,6	15,0	5,0
	35-49	37,8	10,0	6,3	1,4

5. TAULA: Beste legez kanpoko drogen kontsumoa orokorrean (bizitza osoan noizbait, azken urtean eta azken hilabeteetan, ehunekoak) 2004.

	Bizitza osoan noizbait	Azken urtean	Azken hilabeteetan
Speeda, anfetaminak	11,1	2,8	1,5
MDMA	4,5	1,2	0,7
LSD	6,6	0,9	0,2
Kokaina	9,9	3,4	1,5
"Basea", cracka	0,6	-	0,0
Heroina	0,9	-	0,0
Beste opiazekoak	0,3	0,1	0,0
Arnasgarriak	1,3	0,2	0,1
Perretxiko haluzinogenoak	4,8	1,1	0,1
Ketamina	0,7	0,3	0,2
Kirolarekin lotutako drogak	0,2	0,1	0,1
Beste batzuk	0,1	-	0,0

La tira de Ripa

Una encuesta revela que 4 de cada 10 jóvenes se emborracha al menos dos veces al año.

¡MENUDA JUVENTUD LA DE AHORA!... SE DROGAN HASTA LAS CEJAS Y LO VAN DICHIENDO POR AHÍ, A LOS 4 VIENTOS, "PA" QUE LO SEPA "TODIOS"

RIPA

4.3.- Droga-mendekotasunen Fenomenoarekin zerikusia duten arazoengatik inguruko datuak eta joerak.

4.3.1- Joera nagusiak:

- Lehenengo aldiz drogak kontsumitzen hasten deneko adinak behera egin du eta gero-eta nerabe gehiago dira drogak kontsumitzen dutenak. Horrela, drogak probatzen eta hauekin esperimentatzen gero eta gazteago hasten dela esan daiteke, baita noizbehinka, ohituraz eta gehiegi kontsumitzen ere.
- Hasierako droga kontsumo horiek izaten duten arriskuez ez dira gehiegi jabetzen, arrisku-pertzepzioa txikia dutelarik. Erabiltzen diren lehen drogak tabakoa, edari alkoholikoak eta cannabisaren eratorriak izaten dira.
- Testuinguru eta giro jakin batzuetan zenbait drogen erabilpena orokortu eta zabaldu egin da (asteburuetan, festa garaian, aisialdi gunetan, etab.). Droga-kontsumoa zabaldu egin den arren, honek ez du esan nahi droga kontsumo problematikoak areagotu egin direnik.
- Zenbait droga kontsumitzeko moduan aldaketak eman dira. Haxixaren kontsumoak gero eta antza handiagoa du tabakoarenarekin. Edari alkoholikoen kasuan asteburuetan kontsumitzen dira gehienbat; gainera, kantitate handitan, denbora motzean eta toki berean. Kokaina toki ludikoetan hartzen bada ere, horietatik at gehiago kontsumitzen da eta "anestesia" moduan erabiltzen da batik bat.
- Konpulsiboki kontsumitzen da masifikatuak dauden aisia-guneetan. Lagun askok droga bakarra kontsumitzen badute ere, gero eta gehiago dira droga bat baino gehiago hartzen dabiltzanak, horregatik, polikontsumoaren errealitatearen aurrean gaudela esan daiteke.
- Baliabide ekonomiko nahikoekin edonork ditu eskura bai droga legalak, bai ilegalak. Ulertzen erraza ez bada ere, urteek aurrea egin ahala zenbait droga ilegalen (haxixa, kokaina, heroina, etab.) prezioak behera egin du. Beste gauza askoren artean adulteraziorako dagoen joeraren adierazle izan daiteke. Egoera honek zuzenean eragiten duen kalte nagusienetako bat kontsumo-arriskutsuaren gorakada da.
- Drogek eragiten duten mendekotasun fisikoez eta psikikoez gain, mendekotasun funtzionalak gero eta gehiago azaltzen ari dira.
- Patologia dualak (osasun mental arazoak, droga ezberdinen adizioekin batera agertzea) gero eta gehiago ematen dira.

4.3.2.- Familia eremuan:

- Baloreetan eta erresposabilitatean hezteko zailtasunak daude. Familiak egitura hierarkiako eta zeregin babeslea duen arren, arau- eta muga-hezigarriak gestionatzeko zailtasunak izaten dira.
- Senide batek, droga legal edota ilegalen bat desegoki edota problematikoki kontsumitzen duenean, negatiboki eragiten du bere familiako sisteman.

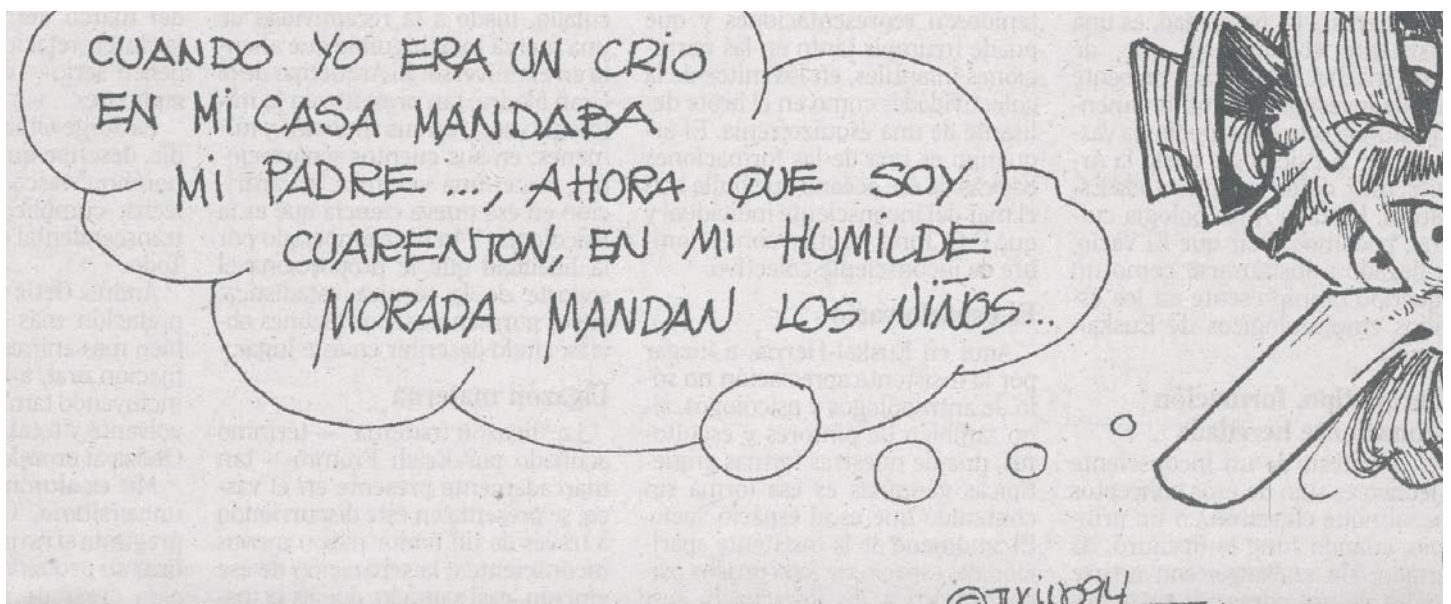
4.3.3.- Heziketa Zentroetan:

- Ikasleek astean zehar edo asteburuetan kontsumitzen dituzten drogen eraginak ikastetxeetan nozitzen dira, gehienetan negatiboki. Honek desorientazioa eragiten du eta hankaz gora jartzen ditu zentroetako alderdi akademikoak, elkarbizitza, heziketa eta arauak.
- Irakasleek Osasun-heziketarako eta Droga-mendekotasunen prebentziorako proiektuetan duten funtzio profesionala zehazteko eta mugatzeko orduan zailtasunak dituztela adierazten dute.
- Prebentzio selektiboan eta egokituan esku-hartzeko beharrezkoak diren detekzio goiztiarerrako eta protokoloko baliabideak martxan jartzeko gabeziak dituztela esaten dute. Defizit horiei aurre egiteko beharrezkoak dira ikasle eta familia zehatz horientzat egokitutako aholkularitza, babesa, bitartekotza, etab; errekursoak eskaintzea, alegia.

4.3.4.- Komunitateetan:

- Herritarren artean elkarbizitza tentsioak eta arazoak sortzen dira, batez ere masifikatutako aisialdi garaietan hain zabalduak dauden droga legal eta ilegalen kontsumoengatik.
- Herritarren artean tentsioak sortzen dira, batez ere gazteak eta adin txikikoak elkartzen diren zenbait tokitan eta droga legal edota ilegalen kontsumoengatik.
- Komunitatean nagusitzen ari den delegazionismoa (egin dezatela besteek) eta solidaritate ezaren ondorioz, herritarren parte hartzea eta lankidetzak eskasten ari da.

4.4.- Droga-mendekotasunen fenomeno sozialaren inguruan egiten diren eskakizunen eta dauden pertzepzioei buruzko datuak eta joerak.

■ Alkohola eta tabakoa dira gehien hartzen diren drogak, baita kontsumo arazotsuak, osasun kalteak, elkarbizitza arazoak eta ongizaterako zailtasun gehien eragiten dituztenak ere. Esandakoa errealitateko datu objektiboetan oinarrituta badago ere, komunitateko hainbat sektoretan hau honela denik ez dute antzematen, arriskugarritasuna droga ilegalekin soilik parekatzen baitute.

■ Cannabisaren eratorriak (marihuana eta haxixa) dira gehien kontsumitzen diren droga ilegalak; gainera droga hauen kontsumoak sor ditzakeen arriskuen inguruan pertzepzioa baxua dago.

■ Droga bizigarrien (speed, kokaina...) kontsumoa gora doa eta asteburuetan kontsumitzen dira batez ere (parranda egiteko, erritmoa mantentzeko...), nahiz eta gero eta gehiago izan egunerokotasunari eusteko (lana, harremanak...) kontsumitzen dutenak.

■ Sintesi drogak, laborategian sortuak, lehengai naturalik gabeak, ekoizpen eta banaketa errazekoak eta etekin ekonomiko handien eragile dira. Droga hauen kontsumo-joera gero eta kezkarriagoa da, egoera prekarioetan eta balore krisia dagoen inguruan ematen baita.

■ Zenbait droga kontsumitzeko moduetan aldaketak ematen ari dira. Edari alkoholikoei dagokionez, orain dela gutxi arte mediterranearen moduan kontsumitzen zen (egunero eta gehienetan neurritz); egun, anglosaxoi eredu nagusitzen ari da (denbora tarte txikian alkohol kantitate handiak). Haxixari dagokionez, jatorrizko kulturaren kontsumitzeko moduak gurean ez du lekurik hartu, tabakoa kontsumitzeko moduarekin antz handiagoa baitu. Kokaina, aldiz, modu ludikoan kontsumitzen bada ere, lan munduan gero eta gehiago kontsumitzen da, baita beste droga batzuek sortzen duten ajea arintzeko edo beherakada gainditzeko ere.

■ Asteburueta droga kontsumoa gero eta sarriagoa da. Gainera, kontsumitzen hasten deneko adina jaisten ari da. Haurtzaroa gero eta motzago eta adolezsentzia gero eta luzeago egiten ez ote garen egiten susmoa dugu.

■ Polikontsumorako joera nabarmentzen ari da, droga ezberdinak nahasirik edota denbora tarte motzean kontsumitzen direlarik.

1

2

3

4

MEDITERRANEAR EREDUA

Norbanakoak iraunkortasunarekin edo modu jarraian edaten du, hots, egunero. Normalki ez zaio antzematen toxikapen seinalerik, baina gehiegizko kontsumoa eta mendekotasuna eman daiteke. Erlazio sozialen eremuan ematen den kontsumoa izaten da hau.

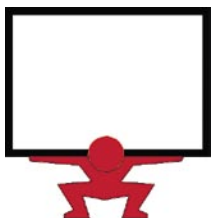
ANGLOSAXOI, NORDIKO EDO BINGE DRINKING EREDU (edari betekada)

Norbanakoak noizbehinka edo epe zehatz batean edaten du. Eredu hau jarraitzen dutenak gehienetan gazteak izaten dira eta asteburuetan graduazio altuko edari alkoholikoen (distilatuak batik bat) edaten dituzte, toxikapen nabarmenetara iritsiz eta asteko lehen egunetako funtzionamenduan ondorioak nozituz. Oro har, aisialdiari lotutako kontsumoa izaten da, etxetik kanpo egiten dena, taldean eta parrandarekin eta ondo pasatzearekin lotuta egoten da.

5.- HAUSNARKETA ESTRATEGIKOA.

5.1.- Plangintzarako irizpideak.

5.1.1.- Egonkorrak:

Aspalditik martxan dauden esku-hartzeak eta baliabideak dira, beren eraginkortasuna aski frogatua izaten dutelarik. Droga-mendekotasunen fenomenoari heltzeko sortutako Herri Planerako ezinbestekoak izaten dira, bere egituraren oinarri nagusiak baitira.

5.1.2.- Esperimentalak:

Berriki ezarritako esku-hartzeak eta baliabideak dira. Esku-hartze edota baliabide egonkorrekin bete ezin diren hutsuneei edota arazoei irtenbidea bilatzeko sortuak izaten dira. Herri Planaren egituraren ezartzen diren euskarri berriak izaten dira.

5.1.3.- Hasi berriak:

Sortu berri diren faktoreei, droga-kontsumitzaileen ezaugarriei, substantziei, kontsumitzeko moduei, arazoei, etab. erantzuteko sortutako esku-hartzeak eta baliabideak dira. Berriki sortutako errealitate horiei berehalaxe aurre egitea ezinbestekoa izaten da. Herri Planaren garapen prozesuan eranstean diren egiturak izaten dira.

5.1.4.- Ondoko ezaugarriekin aritzea ere ezinbestekoa da:

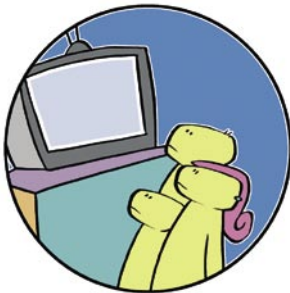
- egonkorrak diren esku-hartzeak eta baliabideak hobetzen eta egokitzen joatea.
- droga-mendekotasunen fenomenoaren inguruan etengabe ematen diren aldaketei aurre egitea.
- errealitate berriak etengabe sortzen ari baitira, dagoeneko martxan dauden estrategiak eta esku-hartzeak egokituz joan behar dira. Droga-mendekotasunen fenomenoak jasaten dituen gorabehera horiek aurreikustea premiazkoa da, baita horiei eraldaketa soziala aplikatzea ere.

5.2.- Esku-hartze esparruak.

1.- Eskaintzaren kontrola.	2.- Eskaeraren murrizketa.	3.- Babes eta koordinazio ekimenak.
▣ Edozein motatako drogen publizitatearen eta promozioaren kontrola. ▣ Edari alkoholikoen eta tabakoaren banaketaren edota horniketaren kontrola. ▣ Adingabekoen droga-kontsumoaren kontrola.	▣ Prebentzioa. ▣ Asistentzia. ▣ Gizarteratzea.	▣ Formazioa-prestakuntza. ▣ Ikerketa. ▣ Informazioaren zabaltzea. ▣ Burututako jardueren analisia eta ebaluazioa. ▣ Parte hartzea sustatu, koherentzia eta lankidetzat bilatuz. ▣ Udaleko beste sailekin, elkarte ezberdinekin, beste herrietako prebentzio-taldeekin eta Eusko Jaurlaritzako Droga-mendekotasunen Zuzendaritzarekin modu koordinatuan aritu.

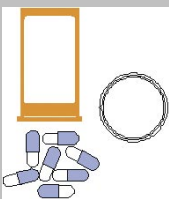
5.3.- Lehentasuna duten esku-hartze esparruak eta kolektiboak.

ESKU-HARTZE ESPARRUAK 	▣ eskola ▣ familia ▣ lan-mundua ▣ aisia-gunea ▣ zonalde deprimituak, etab.
ESKU-HARTZE KOLEKTIBOAK 	▣ nerabeak ▣ gazteak ▣ droga kontsumo arazotsuak egiten dabiltzanak ▣ egoera ahulean dauden kolektiboak ▣ gizarte-bazterketa jasaten duten norbanakoak, etab.

5.4.- Esku-hartze ezberdinen sailkapena.

DROGEN ERABILERA MAILA		EKIMEN-MOTA - POPULAZIO-MOTA		ESTRATEGIAK - HELBURUAK		JARDUERA - ARLOAK
KONTSUMO MAILAN ALDAKORTASUNA	Abstinentzia	EKIMEN - ANIZTASUNA	Unibertsala	HELBURU - ANIZTASUNA	Abstinentzia (0 kontsumoa)	JARDUEREN INTEGRATZIOA
	Esperimentazioa (probatzea)					
	Neurrizko kontsumoa		Selektiboa		Neurrizkoa (Kontsumo arduratsua)	
	Kontsumo problematikoa		Egokitua		Arriskuak gutxitzea (zuhur kontsumitzea)	
	Mendekotasun-arazoa		Zehatza		Kalteak murriztea	
						Prebentzioa
						Asistentzia
						Gizarteratzea

ESKU-HARTZEEN SAILKAPENA

Unibertsalak 	Populazio orokorrari edo arrisku-faktore jakinekin identifikaturik ez dauden jende-talde handietara zuzendutako programak eta proiektuak dira.
Selektiboak 	Populazioko talde jakin bati zuzendutako programak eta ekimenak dira. Talde horiek arrisku-faktore jakin batzuekin jokatzeko dutenez, drogekin zerikusia duten hainbat arazo izateko arriskua dute.
Egokituak 	Drogak kontsumitzen dabiltzanei edota kontsumoaren ondorioak eta arazoak jasaten ari direnenei bideratutako programak dira.
Zehatzak 	Drogazaletasun-arazoak dituzten lagunei bideratutako esku-hartzeak dira, prebentzio mailakoak, asistentzia alorrekoak edota gizarteratzekoak izan daitezkeelarik. Kasu horietan, arriskua ez da mendekotasuna sortzeko dagoen posibilitatea, baizik eta substantzien etengabeko erabilerak eragin ditzakeen osasun eta segurtasun arazoak.

5.5.- Eraldaketarako estrategiak.

5.5.1.- Osasuna sustatu, Osasun-heziketa estrategiaren bidez. Heziketa honen bidez faktore eta baldintza sozial egokiak eraiki behar dira, jokabide eta bizitza estilo osasuntsuagoak errazteko.

5.5.2.- Asistentzia-, prebentzioa- eta gizarteratze- esparruetan arriskuen gutxitzea eta kalteen murrizketa ikuspegia ezarri.

5.5.3.- Ekimen guztietan genero-ikuspegia kontenplatu, berdintasun eraginkorragoaren mesedetan.

5.5.4.- Ebaluazioa modu sistematikoan garatu, jardueren eta programen etengabeko hobekuntza eta ikaskuntza indartzearen.

5.5.5.- Estrategia komunitarioa sortu, herritarren partaidetzan eta komunitatearen barruan dauden elkarten sustapenean oinarrituz. Era honetara komunitatean sortzen diren gatazkei irtenbideak bilatuko zaizkiolako, bertako partaide izatearen sentimendua sortuko delako eta kooperazio jarrera izango delako.

5.5.6.- Estrategia normalizatzailea eskaini, drogak dauden gizarte batean pertsonak haiekin hartu-eman osasuntsuak eta arrazionalak izateko gai direla sinetsiz. Aldi berean, gai honen inguruan egiten diren muturreko irakurketak, banalizatzaileak (drogekin ez da ezer gertatzen) eta debekatzaileak (drogak txarrak dira), gainditu beharko dira. Pertsonaren eskubide eta libertate indibidualak errespetatzea ezinbestekoa da, baina aldi berean komunitateak dituen eskubide kolektiboak ere bermatu beharko dira. Horretarako ezinbestekoa da droga-mendekotasunen fenomenoaren inguruan ditugun errepresentazio sozialak eta irudi kulturalak zabaltzea eta zaharberritzea, merezi duen objektibitatea, globaltasuna, kausa aniztasuna eta solidaritatea oinarritzat hartuz.

drogak dauden gizartean haiekin hartu-eman osasuntsuak eta arrazionalak izateko

Osasuna sustatu

kalteen murrizketa

Osasun-heziketa

arriskuen gutxitzea

genero-ikuspegia

**Pertsonaren eskubide eta libertate indibidualak
errespetatzea**

*Drogak kontsumitzeko orduan
helduok ditugun eskubide eta
betebeharren arauak ezaqutu
eta betetzeko konpromisoa hartu
behar dugu orrioko herritarrok.*

ASISTENTZIA

PREBENTZIOA

GIZARTERATZEA

Normalizazioa

6.- PLANAREN XEDEAK ETA HELBURU OROKORRAK.

6.1.- Planaren baloreak eta printzipioak.

- 6.1.1.- Gizartean ematen diren desberdintasunak gainditzen aurrera egin.
- 6.1.2.- Droga-mendekotasunen fenomeno sozialari hurbilketa globala bilatu.
- 6.1.3.- Fenomenoa islatzen duten errealitateen aurrean, errespontsabilitateak banatu, norberak bereak edo dagozkionak hartuz.
- 6.1.4.- Koordinazio eta lankidetzaren prozesuetan aritu.
- 6.1.5.- Partaidetza komunitarioan aritu.
- 6.1.6.- Bitartekotza prebentiboan arituko denaren irudia eta funtzioa sustatu.
- 6.1.7.- Sare-lana garatu.
- 6.1.8.- Espazio sozio-sanitarioa eratu.
- 6.1.9.- Drogak kontsumitzea erabakitzen duten pertsonen izan dezaketen gaitasunean eta erantzukizunean sinetsi eta aintzat hartu.
- 6.1.10.- Programak eta proiektuak ahalik eta gehien zabaltzea ahalbideratu.
- 6.1.11.- Esku-hartzearen helburuetan aurrera egin.
- 6.1.12.- Esku-hartze ezberdinek transformaziorako duten baliagarritasuna oinarritzat hartu.
- 6.1.13.- Diseinatu, garatu eta ebaluatu diren edo behar diren programen eta proiektuen kalitateari atentzia jarri.
- 6.1.14.- Genero ikuspegia integratu.
- 6.1.15.- Kultura aniztasun ikuspegia integratu.
- 6.1.16.- Errekurtsoen optimizazioa edota hobekuntza bilatu.
- 6.1.17.- Diseinuen, prozesuen eta emaitzen ebaluazioa egin.

6.2.- Planaren xedeak edo helmugak.

- 6.2.1.- Osasunaren sustapena, osasun-heziketarako eta droga-mendekotasunen Prebentziorako programa eta proiektuen bitartez, estrategia komunitarioak erabiliz.
- 6.2.2.- Orioko herrian dauden droga kontsumo problematikoak ahalik eta gehien gutxitzea.
- 6.2.3.- Droga-mendekotasunen fenomenoaren normalizaziorantz aurrera egiteko, pertsonak eta komunitateak drogekin izan ditzaketen hartu-emanetan erabaki osasuntsuak eta arduratsuak hartzeko duten edo izan dezaketen gaitasunean sinetsi behar dugu. Aldi berean, norbanako helduek drogak kontsumitzeko duten eskubidea aintzat hartu behar dugu eta adin txikikoak eta ahulenak kontsumo horietatik babesteko helduok dugun erantzukizuna gure gain hartu behar dugu.

6.3.-Planaren oinarritzko printzipioak.

6.3.1.- Onartu beharra daukagu drogak beti izan direla, egun ere bertan daudela eta etorkizunean ere hor egonen direla. Arazoa ez dago drogen existentzian; norbanakoak eta komunitateak haiekin egiten dugun erabilpen egokian edo desegokian dago gakoa.

6.3.2.- Drogak dauden gizarte honetan aske bizitzen ikasi beharra daukagu. Drogekin izango dugun hartu-eman ahalik-eta askeena egiten ikasi beharra daukagu, mendekotasunak saihestuz. Horretarako pertsona gisa hezi behar dugu eta bizi dugun testuinguru soziala, kulturala, ekonomikoa, ekologikoa eta politikoa eraldatzen saiatu behar dugu, ahal den justuena, osasuntsuena, solidarioena eta demokratikoa eraikiz.

6.3.3.- Droga-mendekotasunen fenomenoari aurre egiteko debekuan eta marjinazioan oinarritzen diren politikak salatzea ezinbestekoa da, ez direlako gaiari irtenbidea emateko gauza eta sortzen dituzten efektuak on baino kalte gehiago egiten dutelako (drogen demandaren gorakada, ustelkeriak, mafiak, droga trafiko sareak, diru zuriketa, kontrol soziala, etab.).

6.3.4.- Droga-mendekotasunen fenomenoak normalizazioaren bidea jarraitzeko, errepresentazio sozialakeraikitadynamikakomunitarioaksortu.Horretarako justizian,solidaritatean,integrazioan, aniztasunaren errespetuan, komunikazioan eta partizipazioan oinarritutako baloreak, jarrerak, jokamoldeak, gaitasunak eta trebeziak eskuratu behar ditugu.

6.3.5.- Osasunaren alde egin behar da, Osasun Heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentziorako proiektuen bidez. Horretarako gurasoak, gazteak, hezitzaileak, profesionalak, bitartekari sozialak eta hiritar-herriar oro subjektu prebentibo gisa hezi eta trebatu behar ditugu, fenomeno honen konponbidean guztiok garelako erantzule.

6.3.6.- Sozializazio egitura ezberdinetatik (familia, heziketa zentroak, lan mundua, elkarteak, ingurune irekiak eta komunitarioak) formazio, ikerketa, ekimen eta eraldaketa prozesuetan lanean aritu. Era honetara arituz droga-mendekotasunen fenomenoari modu zehatzean, operatiboan eta eraginkorrean erantzuteko aukera gehiago dagoelako.

6.3.7.- Gure lanean ondoko arloek lehentasuna izan beharko lukete, adibidez, tokian tokiko lana, bertakoa izatearen eta sentitzearen sentimendua sortzea; gure komunitatearen ezaugarrien analisia egitea, inguruaren azterketa guztion artean egitea eta lortutako diagnostikoa modu kolektiboan eta adostuan sortzea, aurrerantzean diseinatu, garatu eta ebaluatuko diren esku-hartze eta eraldatze programak guztion artean egitea. Honek guztiak ilusioa eta komunitatearen partizipazioa eragiten badu, askoz hobeto.

6.3.8.- Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa zer den eta bere nondik norakoak zehazteko irizpide batzuk ondokoak izan daitezke:

- Kontuan izan behar dugu fenomeno global baten aurrean gaudela eta honi aurre egiteko beharrezkoak ditugun tresnak globaltasun horretatik sortu behar direla.
- Norbanakoak eta kolektiboak trebatu behar ditugu, drogekin izango dituzten hartu-emanetan subjektu libre moduan jokatzeko.
- Gure programen dimentsio komunitarioa, baliagarritasuna eta efikazia aintzat hartu beharko ditugu.
- Droga-mendekotasunen fenomenoari espezifikotasunetik aurre egiten bazaio ere, espezifikoak ez diren arloak lantzea ere eraginkorra da.
- Gai honetan ere, generoaren ikuspegiak zer esan handia duela kontuan izan beharko dugu.
- Aniztasunak eta kultura-aniztasuna aberastasun iturri izan daitekeela onartu.
- Fenomeno hau dimentsio anitzekoa dela kontuan izan.
- Normalizazioaren irizpideak erabil beharra.
- Dauden errekurtsoak nahikoak ez direla eta hauek hobetuz joan behar direla ez ahaztu.
- Partaidetza soziala bultzatzea ezinbestekoa da.

6.3.9.- Testuinguru soziokultural kaltegarrietan egiten diren kontsumo desegokiengatik inguruan, kalteak eta arriskuak gutxitzeko programak aurrera eramanez.

6.4.- Planaren lehentasunak.

6.4.1.- Komunitate-ekimena garatu. Ekimen honen oinarri nagusiak heziketa eta bizi baldintzen hobetzea dira, drogekin izan daitezkeen hartu-emanetan norbera subjektu eta benetako protagonista izaten trebatzeko, testuinguru egokiagoak eraikitzeko eta bertan drogekin sor daitezkeen hartu-emanak askeagoak izateko, arrisku eta dependentzia gutxiagorekin.

6.4.2.- Droga-mendekotasunen prebentzioak unibertsala, selektiboa eta egokitua izan behar luke. Arlo espezifikoak eta ez espezifikoak landu behar dira. Droga-mendekotasunen fenomenoak sortzen dituzten zergatiak eraldatzearen alde lan egin behar da. Fenomeno hau normalizaziorantz bideratzeko alternatiba positiboak bilatzeko konpromisoa hartu behar da, norberak bere eremutik eta dituen baliabideen arabera. Europar testuinguruan jarraitzen ari diren debekuen eta hutsalkeriaren bidetik urrundu eta bide berriak eraiki behar dira.

6.4.3.- Aita-amen, hezitzaileen, gazteen, bitartekari sozialen eta laboralen, profesionalen eta politikarien partizipazioan oinarritutako estrategia komunitarioaren alde egin.

6.4.4.- Daukagun eginkizunaz etengabe hausnartu, eguneroko eginbeharra formazioarekin eta ikerketarekin txandakatuz, droga-mendekotasunen fenomenoaren inguruko eginkizuna objektiboagoa eta prebentiboagoa izateko.

6.4.5.- Prebentzio programen diseinuan, garapenean eta ebaluazioan generoaren ikuspegia txertatu. Ematen diren diskriminazioak duda-mudan jarri behar dira, mezu, balore, jarrera eta jokamolde ez sexistak eraikiz.

6.4.6.- Gazteriak esaten duena entzuteko eta ulertzeko dinamikak sortu. Aldi berean, droga-mendekotasunen fenomenoaren inguruan gazteek egiten dituzten azterketa, hausnarketa, eztabaida eta proposamenei arreta jarri eta haiekin batera kooperatzeko prest egon. Fenomenoaren inguruan gazte kodean egiten diren irakurketak eta alternatibak jasotzen laguntzea da honen helburua eta ez kuxkuxean aritzea.

6.4.7.- Arriskuak eta kalteak gutxitu eta babes faktoreak sortu, drogekin izango ditugun hartu-emanak askeagoak, testuinguru aproposagoetan eta kontsumoak egokiagoak izateko.

6.5.- Planaren helburu orokorrak.

6.5.1.- Droga-mendekotasunen fenomeno sozialak Orion islatzen dituen errealitate ezberdinen azterketa:

- Droga kontsumoaren datuak, joerak, formak, etab. nolakoak diren jaso, datu kualitatibo eta kuantitatiboen bitartez.
- Tokian tokiko datuak beste errealitate batzuetako datuekin kontrastatu. Datu iturri asko badaude ere, Droga-mendekotasunen Euskal Behatokiak jasotakoarekin hasi eta ondoren beste iturburu batzuetara jo daiteke.
- Diagnostiko komunitario objektiboak eta argiak egin.

6.5.2.- Orioko herriari eta bertako sektore eta bereziki herrian dauden kolektibo ezberdinetako kideei, droga-mendekotasunen fenomenoaren inguruan egoki informatu:

- Datuak ahalik-eta objektiboen eta argien eskainiz.
- Bakoitzari dagokion sozializazio egituraren (familia, eskola, elkarteak, koadrilak, lantokiak, etab.) eta beren errealitateekin zerikusi zuzena eta normalizatua duten prozesuak aurrera eramanez.
- Ematen den informazioa bakoitzari dagokion garapen prozesura (haurtzaroa, adoleszentzia, gaztaroa, etab.) egokituz.

6.5.3.- Droga-mendekotasunen fenomeno sozialaren zergatien eta ondorioen inguruan sentsibilizatu.

- Gai honek, zuzenean edo zeharka, guztioi eragiten digula jabetuaraziz.
- Herria osatzen duten sektore eta kolektibo guztiek jarrera eta ekimen solidarioagoak izan, norbera bere esparrutik.

6.5.4.- Fenomeno honen inguruan Orion nagusitzen diren errepresentazio sozialak zabaldu, normalizazioaren bidetik Eztabaida Soziala bultzatuta:

- Esku-hartze globalagoak eta arrazionalagoak egin ahal izateko beharrezkoak ditugun errepresentazio sozialak zabalduz.
- Eskaera eta erantzun partehartzaileagoak, koherenteagoak, diziplina anitzekoak eta konprometituak eraikiz.
- Nagusi diren irudi sozial eta kulturalak zabalduz. Askotan drogaz hitz egiten denean ilegalez bakarrik aritzen gara, droga kontsumitzaileaz ari bagara denak menpekoak direla uste dugu eta horrela hamaika gehiago.
- Droga-mendekotasunen fenomenoak sortzen duten zergatiak eta faktoreak eraldatzeko eta gainditzeko lagungarri suerta daitezkeen irizpideak eskainiz.
- Jende bakoitza bere inguruan integratua egotea eta sentitzea ezinbestekoa baita, horren aldeko apustua eta ahalegina egin behar da. Integrazioa era aktiboan eta kritikoa burutu behar da, norberak bere tokia aurkitu behar du, bertan egoki eta baliagarri sentituz, ezberdina izanagatik errespetatua (aniztasunaren errespetua) eta dituen diferentziak konpentsatuak (justizia sozialaren eskubidea) izan behar dituelarik.

6.5.5.- Osasun-heziketaren eta Droga-mendekotasunen Prebentzio espezifikoaren eta inespezifikoaren alde egin. Herri osoan edota bertako sektore konkretuekin, prebentzio ekimen mota ezberdinak jar daitezke martxan, adibidez, unibertsala, selektiboa eta egokitua.

- Sozializazio egituretan landuz.
- Eskaera konkretuei atentzioa jarritz.
- Prebentzio ekintzen benetako subjektuak gurasoak, hezitzaileak, irakasleak, gazteak, bitartekari sozialak eta herritarrak direla sinetsiz eta onartuz.

6.5.6.- Mota ezberdinetako drogek, modu desegokian kontsumitzeagatik sortu ditzaketen kalteak eta arriskuak gutxitzeko esku-hartzeak eta ekimenak martxan jarri:

- “Drogak eta sexualitateen” inguruko informazio eta aholkularitza puntuak martxan jarritz. Nerabeei eta gazteei zuzenduak.
- Aisian eskuhartuz, ingurune irekian eta kalteak eta arriskuak gutxitzeko proiektuekin.

6.5.7.- Droga-mendekotasunen inguruko “Orio” Herri Planaren programak eta proiektuak finkatu, normalizazioaren bidean egin daitezkeen planteamendu eta demanda berriei atak zabalik utzita:

- Programak eta proiektuak martxan jartzen direnean eta etengabe egindako ebaluazioaren ondorioz sortzen diren aldaketak izan daitezela aberastasun iturri eta ez dena hankaz gora jartzeko aitzakia.
- Programen eta proiektuen inguruan egindako kritikak, proposamenak, ekarpenak, etab. jasoz, aztertuz, hausnartuz eta sakonduz.

6.5.8.- Bitartekari sozialen formazioa bultzatu, prebentzio agente moduan, partizipazio eta solidaritate sozial prozesuetan:

- Familia-bitartekari, gazte-bitartekari, etab. moduan dabilen profesionalentzat eta interesa duen ororentzat kurtsoak, tailerrak, mintegiak, etab. antolatuz.
- Gai honen inguruan interesa dutenei ikerketak, dokumentuak, liburuak, etab. banatuz.

6.5.9.- Gai horien inguruan partaidetza soziala, boluntariotza eta asoziazionismoa bultzatu. Hau guztia lantzeko aholkularitza, koordinazio eta lankidetzak bideak eskaintzea ezinbestekoa da, baita baliabide pertsonalak, ekonomikoak eta azpiegiturak ematea ere:

- Gai honen inguruan dabilen auto-laguntza taldeei (Alkoholiko Anonimoak, ludopatak, GIB-HIESA, etab.) eta elkartei (Askagintza, Gizakia Helburu, Agipad, etab.) sostengu teknikoa eta ekonomikoa eskainiz.
- Droga-mendekotasunen fenomenoarekin zerikusia duten topaketak, jardunaldiak, tailerrak, etab. antolatuz.

6.5.10.- Droga kontsumo arazotsuak dituzten pertsonentzat eta beren senideentzat, lagunentzat, etab. informazio eta aholkularitza puntu bat eskaini:

- Dituzten eskaerak adituz eta ulertuz.
- Informazio eta aholku profesionala eskainiz.
- Familia bitartekotza eskainiz, diagnostikoak hala eskatzen duen kasuetan.
- Tratamendu eta errehabilitazio prozesuen jarraipena eginez.
- Gizarteratze, familiaratze, laneratze, etab. prozesuetan sostengua eskainiz.

6.5.11.- Droga-mendekotasunen "Orio" Plana diseinatu, kudeatu eta ebaluatu. Prozesu honetan sentsibilizazioa, prebentzioa, trebakuntza, ikerketa, arrisku eta kalteen gutxitzea, tratamendua eta gizarteratzea sustatzeko programak, proiektuak eta esku-hartzeak sortu behar dira. Hau guztia, herritarren eskaerak eta partaidetza kontuan hartuta eta dagokien garapen eta sozializazio egitura eta fasearen arabera egiten da:

- Diseinuaren, prozesuaren eta emaitzen ebaluaziorako irizpideak sortuz eta ipiniz.
- Ebaluaziorako adierazle kuantitatiboak eta kualitatiboak zeintzuk izango diren zehaztuz.
- Herri planaren garapenaren inguruan programak eta urteko memoriak eginez.
- Planaren kudeaketa talde espezializatu batekin hitzartuz.

6.6.- Planaren konpromiso zehatzak.

6.6.1.- Droga-mendekotasunen Fenomenoa osatzen duten errealitateen ezagutzak berritu eta zehaztu.

Droga-mendekotasunen Herri Behatokia.

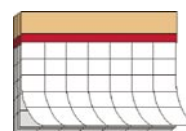
6.6.2.- Droga-mendekotasunen Fenomenoari buruzko informazio objektiboa eta argia eskaini.

Droga-mendekotasunei buruzko Informazio Gunea.

6.6.3.- Droga-mendekotasunen Fenomenoaren inguruan Orioko komunitatea sentsibilizatu.

Komunikaziorako urteko diseinua.

6.6.4.- Droga-mendekotasunen Fenomenoari buruzko errepresentazio sozial orokorragoak, diziplina anitzekoak eta normalizatzaileagoak eraikitzen joan.

"Komunitatea eta Drogak" bost urteko ikerketa.

6.6.5.-Droga-mendekotasunen Fenomenoari buruzko hausnarketa eta eztabaida egin.

Gaiarekin zerikusia duten Jardunaldiak eta Topaketak.

6.6.6.- Osasuna sustatu, Osasun-heziketan eta Droga-mendekotasunen Prebentzioan oinarritutako estrategiak direla medio.

Herri Planaren programak eta proiektuak.

6.6.7.- Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa familia eremuan landu.

Ama eta Aiten arteko Topaketak / Tailerrak.

6.6.8.- Gurasoen sentsibilizazioa eta inplikazioa sustatu osasun agente moduan aritzeko.

Familia Osasuntsuen Sarea.

Familiantzako Aholkularitza eta Bitartekotzarako Puntua.

6.6.9.- Droga-kontsumo problematikoak egiten dituzten pertsonen senideei aholkularitza eta laguntza eskaini.

6.6.10.- Osasun Heziketa eta Droga-mendekotasunen gaia jorratzeko, Heziketa Zentroekin elkarlanean aritu.

Hezkuntza ziklo bakoitzean Osasun Heziketarako Curriculuma.

6.6.11.- Osasun-heziketarako eta Droga-mendekotasunen Prebentzioaren inguruko proiektuak aurrera eramateko, irakasleei aholkularitza, formazioa eta sostengua eskaini.

Irakasleekin Osasun-heziketarako Tailerrak.

6.6.12.- Irakasleei aholkularitza eskaini, adin txikikoek taldean edota indibidualki izan ditzaketen droga-kontsumoak detektatzeko eta hauei aurre egiteko.

Eskolako Babes Sarea.

6.6.13.- Aisian egoten diren droga kontsumoek dituzten arriskuak eta kalteak gutxitu.

Ingurune irekian Prebentzio Selektiborako Proiektua.

6.6.14.- Ingurune irekian nerabe eta gazteekin lan egiten duten profesional eta bitartekariei aholkularitza eta formazioa eskaini.

Osasun-heziketarako Tailerra.

6.6.15.- Osasun-heziketaren inguruan nerabeei eta gazteei informazioa eta aholkularitza eskaini.

"Drogak eta Sexualitateak" Informaziorako eta Aholkularitzarako Gunea.

6.6.16.- Droga-kontsumo problematikoak dituzten nerabeekin detekzio eta esku-hartze goiztiarra egiteko proiektuak eraiki.

Babes Sarea.

6.6.17.- Droga-kontsumo problematikoak edota mendekotasunak dituzten pertsonen aholkularitza eta laguntza eskaini.

Aholkularitza, Orientazioa eta Bitartekotzarako Gunea.

6.6.18.- Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioaren inguruan herri partaidetza sustatu.

Prebentziorako Herri Kontseilua.

6.6.19.- Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioaren inguruan lan egiten duten gizarte boluntarioen eta elkarten sustapena.

Elkarteekin laguntzak eta hitzarmenak.

6.6.20.- Osasuna, heziketa, gizarteratzea, ongizatea, etab. gaiekin zerikusia duten udal-planen eta udal sailen arteko koordinazioa eta lankidetzak.

Lan-talde tekniko sozio-sanitarioa.

6.6.21.- Herri Planaren urtez-urteko programen diseinua, prozesua eta emaitzak ebaluatu.

Urteko memoria.

6.6.22.- Herri Planaren azken ebaluazioa eta bost urteko plan berriaren diseinua.

2011- 2015 urtetarako Herri Planaren proposamena.

7.- PLANAREN PROGRAMAK ETA PROIEKTUAK.

7.1.- Prebentzio proiektuen zehazpena eta karakterizazioa.

UNIBERTSALAK 	▣ Komunitate osoarekin edo bertako sektore zehatz batekin (amak eta aitak, irakasleak, ikasleak, gazteria, emakumeak, etab.) egiten direnak.
SELEKTIBOAK 	▣ Droga kontsumoekin edota arrisku jarduerekin zerikusia duten adierazle jakin batzuk dituzten jende multzo zehatzarekin egiten direnak.
EGOKITUAK 	▣ Droga kontsumo desegokiaren, problematikoen edota mendekotasunen ondorioz arazoak jasaten dituzten norbanako zehatzekin lantzen direnak.

7.2.- Proiektuen sailkapena.

Unibertsalak	▣ Familia eremuan, gurasoekin Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioaren inguruko formazioa. ▣ "Familia Osasuntsuen Sarea", Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentziorako proiektua. ▣ Irakasleekin eta familiekin, Eskola eremuan Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioaren inguruko "Drogak larrugorrian" proiektua. ▣ Aisialdia osasuntsua sustatzeko Heziketa proiektua. ▣ Gazte erakunde eta kolektiboekin, Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentziorako proiektua, hauek "Drogak eta Sexualitateak" deritzon Informaziorako eta Aholkularitzarako Sarean parte hartzeko. ▣ Herritar eta elkarten partehartzea sustatzeko proiektua, droga-mendekotasunekin erlazionatutako ekimenen garapenean parte har dezaten. ▣ Orion edozein motatako drogen sustapena eta publizitatea erregularizatzeko proiektua. ▣ Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa lan-munduan.
Selektiboak	▣ Aisialdian lan egiten duten profesionalekin eta bitartekariekin, Osasun-heziketarako eta Droga-mendekotasunen Prebentziorako proiektua. ▣ Adingabeok edo egoera ahulean daudenek drogak eskuratzeko izan dezaketen erraztasuna tratatzeko edota mugatzeko proiektua.
Egokituak	▣ Irakasleekin, Droga-mendekotasunen Prebentziorako proiektua, hauek droga kontsumo problematikoak izan dezaketen ikasleen detekzio goiztiarra eta esku-hartzea egin dezaten. ▣ Kontsumo problematikorik edota droga-mendekotasunik jasaten duenarekin, bere senideekin eta lagunekin, Informazio, Aholkularitza, Orientazioa, Bitartekotza eta Sostengua eskaintzeko Proiektua.

7.3.- “Orio” Herri Planaren Programak eta Proiektuak.

PROGRAMAK	PROIEKTUAK
Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa FAMILIA EREMUAN 	1.- Familia eremuan ama eta aitekin Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioaren inguruko formazioa. 2.- Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioari buruzko sentsibilizazio proiektua; “Familia Osasuntsuen Sarea”.
Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa ESKOLA EREMUAN 	3.- Irakasleekin eta familiekin, Eskola eremuan Osasun-heziketarako eta Droga-mendekotasunen Prebentziorako “Drogak larrugorrian” proiektua. 4.- Irakasleekin, kontsumo problematikoak dituzten ikasleak detektatzeko eta kasu horietan interbentzioa egiteko, Droga-mendekotasunen Prebentziorako “Babes Sarea”.
Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa KOMUNITATE EREMUAN 	5.- Aisialdia osasuntsua sustatzeko heziketa proiektua. 6.- Nerabe eta gazteen aisialdian lanean diharduten profesional eta bitartekariekin, Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa. 7.- Gazteekin Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa, “Drogak eta Sexualitateak” informazio eta aholkularitza sareko puntuetan partehartzeko. 8.- Droga-mendekotasunekin zerikusia duten ekimenen garapena gauatzeko herritarren eta elkarten partehartzearen sustapena. 9.- Drogen ondorioak jasaten ari direnekin eta beren senideekin, lagunekin, etab. informazioa, aholkularitza, orientazioa, bitartekotza eta laguntza proiektua. 10.- Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa lan-munduan.
Drogen eskaintzaren eta sustapenaren kontrola HERRIAN 	11.- Adingabekoek edo egoera ahulean daudenek drogak eskuratzeko izan dezaketen erraztasuna trabatzea edota mugatzea. 12.- Orion edozein motatako drogen sustapena eta publizitatea erregularizatzeko proiektua.

ESKEMA OROKORRA

Eremua 	PROIEKTUA	MOTA	Zuzeneko HARTZAILEAK	Azken HARTZAILEAK
FAMILIA	1.- Ama-aiten formazio iraunkorra.	Unibertsala	Ama - aitak	Seme-alabak
	2.- "Familia Osasuntsuen" Sarea.	Unibertsala	Ama - aitak	Familiak
ESKOLA	3.- "Drogak larrugorrian" Osasun- Heziketa.	Unibertsala	Irakasleak Familiak	Ikasleak
	4.- Babes Sarea.	Egokitua	Irakasleak	Ikasle konkretuak
KOMUNITATEA	5.- Aisialdi eta denbora libre osasuntsua sustatzeko heziketa.	Unibertsala	Bitartekariak	Nerabeak eta Gazteak
	6.- Aisialdian bitartekotza.	Selektiboa	Bitartekariak	Nerabeak eta Gazteak
	7.- "Drogak eta Sexualitateak" Informaziorako eta Aholkularitzarako Puntuen Sarea.	Unibertsala	Nerabeak eta Gazteak	Nerabeak eta Gazteak
	8.- Herritarren partaidetza eta asoziazionismoa.	Unibertsala	Bitartekariak	Herritarrak
	9.- Kaltetutakoei informazioa, aholkularitza, orientazioa, bitartekotza eta sostengua.	Egokitua	Eraginak jasan dituztenak	Eragin zuzenak jaso dituztenak eta beren ingurukoak
	10.- Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa lan-munduan.	Unibertsala	Sindikatuak, laneko prebentzio teknikariak, enpresariak, etab.	Langileak
	11.- Adingabeko eta egoera ahulean daudenei drogen eskuragarritasuna mugatzea.	Selektiboa	Ostalariak, merkatariak	Adingabekoak eta egoera ahulean aurkitzen direnak
	12.- Sustapenaren eta publizitatearen erregularizazioa.	Unibertsala	Erakundeak eta enpresak	Herritarrak orokorrean

1

PROGRAMA

FAMILIA EREMUKO Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa.

PROGRAMAREN JUSTIFIKAZIOA

- ✳ Haur eta gazteen sozializazio egitura garrantzitsuena familia da eta honek funtsezko eginkizuna du balore, jarrera eta jokabide osasuntsuak sustatzeko. Osasun-heziketarako eta Droga-mendekotasunen prebentziorako gurasoak agente garrantzitsuak izan daitezkeenez, beraiek dira programaren zuzeneko hartzaileak. Bestalde, gurasoak beharrezkoak ditugu bai hartzaileetara iristeko, hots, beraien seme-alabengana, baita familia osasuntsuen eraikuntzan trebatzeko ere.
- ✳ Programa hauosatzen duten proiektu ezberdinekin, gurasoak sentzibilizatzea, trebatzea, laguntzea eta aholkatzea bilatzen da, beren funtzio hezitzailearen alde egiteko eta familia sistema osasuntsua eraikitzeko.
- ✳ Egun, familietan aurkitzen ditugun errealitate ezberdinak (segurtasun falta, orientazio eza, egoera batek baino gehiagok gainezka egiten digun sentzazioa, babesteko eragozpenak, erantzukizunean hezteko zailtasunak, eraginkorrak diren arauak eta mugak jartzeko ezintasuna, etab.) ikusi eta aztertu ondoren, ezinbestekoa ikusten dugu zenbait gaien inguruan hausnartzea. Horrela, gaur egungo familiaren funtzio gizarteratzaile eta hezitzailearen nondik norakoak birplanteatzeko premia dagoenez, honen inguruan solas egin beharra dago eta gainera, hala nahi duten familiei, sentzibilizaziorako, formazioa jasotzeko, elkarri entzuteko eta laguntza emateko instrumentuak eskaini beharko zaizkie, prozesu honetan aurrera egin nahi bada.

PROGRAMAREN HELBURU OROKORRAK

- ✳ Aita eta amak beren familietan Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa aurrera eramateko trebatzen lagundu.
- ✳ Familia osasuntsuak eraikitzeko gurasoen arteko elkarentzute eta elkaraditze prozesuetan parte hartzea.

1

Proiektua

Familia eremuan ama eta aitekin Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioaren inguruko formazioa.

Helburu espezifikoak	Ekintza konkretuak
* Ama eta aita gisa formatzea eta trebatzea Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioarekin zerikusia duten gaien inguruan, familia osasuntsuak eraikitzen joateko. * Ondoko gaien inguruan edukiak, estrategiak, proposamenak eta trebetasunak eskaintzea: Osasun-heziketa, droga-mendekotasunen prebentzioa, familia-sistema, bizitza zikloak, heziketa estiloak, heziketa sexu-afektiboa, garapen psikologikoa, komunikazioa, gatazken konponketa, autonomia eta autoestima, erantzukizunerako heziketa, arauak eta mugak, etab.	* Guraso Topaketak antolatu, Ama eta Aiten Elkarrekin lankidetzan. * "Familia eta Osasun-heziketa" tailerra antolatzea; saio iraunkorrak ikasturtean zehar. * Euskarri gisa, dokumentuak, txostenak, hezkuntza-materialak, lanerako fitxak, etab. banatuko dira.

2

Proiektua

Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioari buruzko sentsibilizazio proiektua; "Familia Osasuntsuen Sarea".

Helburu espezifikoak	Ekintza konkretuak
* Aita eta amak, familia eremuko osasunaren sustatzean eta droga-mendekotasunen prebentzioan duten eginkizunaz sentsibilizatu. * "Familia Osasuntsuen Sarea" finkatu eta sendotu. Sare hau gurasoez osatuta egongo da eta bertan familia osasuntsuak eraikitzen joateko laguntza eta elkarlana eskaintzen da.	* Osasun-heziketaren alde lan egiten duten familien urteroko topaketak. * "Familiak larrugorrian" buletin informatzailearen argitalpena. * "Familia Osasuntsuen Sarea" finkatzen joatea, informazioa, aholkularitza, dokumentazioa, etab. eskainiz.

PROGRAMA

ESKOLA EREMUAN Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa.

PROGRAMAREN JUSTIFIKAZIOA

- ✳ Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa garatzeko, Osasunaren sustapena ezinbesteko estrategia da.
- ✳ Prebentzio mota hau aurrera eramateko gune pribilegiatuak dira heziketa zentroak, hezitzaile profesionalak bertan daudelako, gure interbentzioan lehentasuna duen populazioa (ikasleak) bertan aurkitzen delako eta ikasle hauen gurasoak hortxe biltzen direlako.
- ✳ Hezkuntza zentro bakoitza kokaturik dagoen komunitatea da beste erreferente bat eta ikastetxea estrategia komunitarioan inplikatzeko, baldintza nagusienetako bat.
- ✳ Programa ikasturte osoan zehar gauzatuko da, era planifikatuan eta partehartzailean. Irakasleen eta familien inplikazioa ezinbestekoa da, programaren azken hartzaileetan, ikasleetan alegia, era koherentean eta operatiboan eragin ahal izateko.
- ✳ Egun, hain azkar ematen ari diren aldaketa sozialen aurrean, bat baino gehiago desorientatua eta gainezka eginda sentitzen da. Honek guztiak, eskola munduan ere badu eraginik, adibidez, heziketa mailan, maila akademikoan eta arautegi mailan.
- ✳ Irakasleek eskatzen dutenari modu egokian, eraginkorrean eta planifikatuan erantzutea komeni da. Eskaintzen diren Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentziorako proiektuak ikastetxeko curriculum guztietan, hala nola, eskolakoan, akademikoan, tutoretzan, zeharkakoetan eta ezkutuetan eta heziketa maila guztietan (haur hezkuntzan, lehen hezkuntzan, bigarren hezkuntzan, erdi mailako zikloetan, etab.) txertatzen dira.
- ✳ Irakasleak inplikatzeko nahi bada, ezinbestekoa da era koordinatuan eta lankidetzan aritzea. Kanpotik datorren horrek ikastetxeetan aritzen direnen heziketa funtzioak errespetatu beharko ditu eta ez da saiatu ere egin behar haien eginkizuna ordezkatzeko, programaren atal zehatz batzuetan lan osagarria baitago egiteko.

PROGRAMAREN HELBURU OROKORRAK

- ✳ Heziketa-komunitatean aritzen diren agente ezberdinak (irakasleak, ikasleak eta familiak) Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentziorako agente aktibo gisa aritzeko trebatu. Norbera bere funtzioarekin eta ardurarekin, baina guztiak lankidetzan arituz. Asmoa, lehenik eta behin, ikasleen lehen droga kontsumoak atzeratzen ahalegintzea da, eta bigarrenik, droga kontsumoak egiten hasten direnean ahalik-eta modu egokienean interbenitzeko aukera egotea, hurbil-hurbiletik eta tentu handiarekin. Era honetara aritzea, lagungarri suertatu daiteke modu negatiboan ez eragiteko ikasleen eta hezkuntza zentroaren garapen prozesuan, heziketan, helduekiko prozesuan, maila akademikoan eta arautegian.

Irakasleekin eta familiekin, eskola eremuan Osasun-heziketarako eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa, "Drogak larrugorrian".

Helburu espezifikoak	Ekintza konkretuak
* Osasun-heziketan eta Droga-mendekotasunen Prebentzioaren inguruan irakasleen trebakuntza eta formazioa sustatu. * Osasun-heziketarako eta droga-mendekotasunen Prebentziorako proiektu curricularraren diseinua, garapena eta ebaluazioa egiteko irakasleei aholkularitza eta laguntza eskaini. Proiektu hauek zentro mailan eta heziketa ziklo bakoitzean zehaztuz burutuko dira. * Hezkuntza Zentroan, Eskola komunitateko agente ezberdinekin (irakasleria, ikasleria eta familiak), Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzio programa garatu. * Ikastetxeko familien inplikazioa sustatu, irakasleekin era koordinatuan aritzeko. Aldi berean, kontuan izan zentroko Osasun-heziketaren inguruko proiektu curricularrak irizpide koherenteak eta kooperatiboak izan behar dituela. * Heziketa proiektuan ikasleen partehartzea sustatu, Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioan duten zeregin nagusia garatzeko. Hau guztia ikasleek dituzten eskaerak eta aukerak kontuan hartuta burutzea komeni da.	* Irakasleen formazio-topaketak, edukiak, estrategiak eta material egokiak eskainiz. * Osasun-heziketa mintegia, orientazioan, tutoretzan, etab. dabiltzan hezitzaileekin eta lan dinamika egonkorrekin. Mintegi horien asmoa Osasun-heziketaren proiektu curricularrak izan behar duen diseinua, garapena eta ebaluazioa zikloka gauzatzea da. * Baliabideak: "Lagunekin baratzean" (Agipad), "Osasunkume" (Edex), Zinea eta Osasuna (Irudi Biziak), "Osasuna larrugorrian" (Askagintza), "Drogak larrugorrian" (Askagintza), "Drogak, kaxkarr kontatutako historia" Erakusketa (Askagintza), etab. * Hezkuntza Zentroetakoa Gurasoen Topaketak, edukiak, estrategiak eta dokumentazio egokia eskainiz. * Ikasleen Topaketak, edukiak, estrategiak eta dokumentazio egokia eskainiz.

Irakasleekin, kontsumo problematikoak dituzten ikasleak detektatzeko eta kasu horietan interbentzioa egiteko, Droga-mendekotasunen Prebentziorako "Babes Sarea".

Helburu espezifikoak	Ekintza konketuak
* Irakasleak formatu, eskola eremuan droga kontsumo problematikoak egiten dabilzan ikasleak antzemateko eta beraiekin esku-hartzeko. * Taldeka edota indibidualki egin daitezkeen droga kontsumo problematikoak behatzeko, detektatzeko, aztertzeo eta diagnostikatzeko irakasleak trebatu eta aholkatu. Kontsumo horien eraginak ikastetxearen heziketa garapenean, maila akademikoan edota arauen arloan eragiten dutenean izanen dira kontuan. * Egoera horiei ekiteko edota beste arlo batzuetara bideratzeko irakasleei beharrezkoa duten laguntza eskaini eta sostengua eman. Kontuan izan behar da "zaintzaileek ere zainduak izateko" premia badutela.	* Droga kontsumo problematikoek dituzten arrisku eta babes faktoreak lantzeko saioak. * Egoera zehatzak aztertzeo, diagnosia egiteko eta esku-hartze estrategiak diseinatzeko, diagnosi eta aholkularitza lan-taldea osatu. Lantalde hau orientazioa, tutoretza eta kanpo aholkularitzaz osaturik egonen da. * Lan-protokoloa, behaketa-fitxa, prozesu ezberdinetan zehar aholkularitza, etab. eskaini.

PROGRAMA

KOMUNITATE EREMUAN, Osasun-heziketa eta Droga- mendekotasunen Prebentzioa.

PROGRAMAREN JUSTIFIKAZIOA

- ✳ Programa eta Herri plan honen esparrua eta lan-filosofia, komunitate eremuak eta estrategia komunitarioak zehazten dituzte argi eta garbi. Komunitate eremuan, jarduera unibertsalak beharrezkoak dira bai errepresentazio sozialak zabaltzeko, bai Droga-mendekotasunen fenomenoaren normalizaziorantz aurrera egiteko. Eremu honetan selektiboagoak eta egokituagoak diren esku-hartzeak ere ezinbestekoak dira, horrela komunitateko sektore eta pertsonen zehatz-mehatz erantzuten zaielako.
- ✳ Komunitate Eremuak programa eta proiektuak elkarren artean erlazionatzea ahalbideratzen du, bikoiztasunik gabe. Eremu hau baliagarria da baita drogak dauden gizartean indibidualki eta kolektiboki aske bizitzen ikasteko orduan beharrezkoak diren babes eta arrisku gutxitze sareak sortzeko eta eraikitzeko ere.
- ✳ Azkenik, Komunitate Eremuak funtsezko tresna bat eskaintzen digu, alegia, Droga-mendekotasunen inguruko Herri Plana. Plan honi esker, Osasun-heziketa eta Prebentzioaren inguruan martxan jartzen diren programa eta proiektuei zentzua eta jarraikortasuna ematen zaie. Normalizazio kodean lan koherentea, eraginkorra eta baliagarria egin nahi bada, arreta berezia jarri beharko zaio herriko biztanleek duten identitatea, bertako partaide izatearen sentimendua, partizipazioa eta kooperazioa aztertzeari eta lantzeari.

PROGRAMAREN HELBURU OROKORRAK

- ✳ Orioko Komunitatea osatzen duten norbanako eta erakundeak, bakoitzak duen funtzioetik eta dagokion tokitik, Osasun-heziketan eta Droga-mendekotasunen Prebentzioan agente aktiboak izateko trebakuntza sustatzea ezinbestekoa da. Hau guztia, komunitateko partaide moduan eta denon artean, osasunaren alde egiteko, adingabekoen edo arrisku handiagoa duten pertsonen lehen kontsumoak atzeratzeko, kontsumo problematikoak dituzten norbanakoak laguntzeko, pertsonen eskubideak errespetatzeko, adingabekoen nahiz hirugarren baten babesa bermatzeko eta osasungarria den testuinguru sozial eta kulturala eraikitzeko.

5

Proiektua

Aisialdi osasuntsua sustatzeko heziketa proiektua.

Helburu espezifikoak	Ekintza konketuak
* Aisialdi osasuntsuarekin zerikusia duten alderdien inguruan gazte-bitartekariak formatu eta aholkularitza eskaini. * Kogestiorako heziketan oinarrituta, haur, nerabe eta gazteen aisialdirako baliabideak garatu. * Aisialdian ekintza ezberdinen diseinua, garapena eta ebaluaketa egiteko orduan, herriko erakunde eta talde ezberdinekin (kultura, gazteria, kirolak, etab.) elkarlanean aritu.	* Aisialdi osasuntsuaren inguruan formazio ikastaroak. * Haur Txokoak edo Ludotekak. * 11-16 urte bitarteko nerabeentzat Gazte Txokoak. * Aisialdi proiektuetan, erakunde eta gizarte ekimen ezberdinekin elkarlanean aritu.

6

Proiektua

Nerabe eta gazteen aisialdian lanean diharduten profesional eta bitartekariekin, Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa.

Helburu espezifikoak	Ekintza konketuak
* Aisialdian nerabeteek, gazteek eta helduek egiten dituzten droga-kontsumo problematikoen inguruko errealitatearen azterketa. * Esku-hartze proiektuen diseinua, garapena eta ebaluazioa elkarlanean burutu (Gazte Lokaleko gizarte hezitzaileak, elkarteak, ostalaritzako profesionalak, udaltzaingoa, etab.). * Aisialdian arriskuak eta kalteak murrizteko proiektu konketuak aurrera eramaten lagundu.	* Drogen Behatoki Puntua martxan jartzea bertatik datuak, iritziak, proposamenak, etab. jaso eta herriko egoerari buruz urtean urteko txostenak egin. * Batzordean parte hartu, gaiari buruzko proposamenkonketuakeginetagaiaren inguruan urteroko komunikaziorako diseinua burutu. * Interesa duten eragile ezberdinekin "Drogak eta Komunitatea"-ren inguruko Formazio Kurtsoak antolatu. * Informazio orriak, dokumentuak, pegatinak, etab. egin.

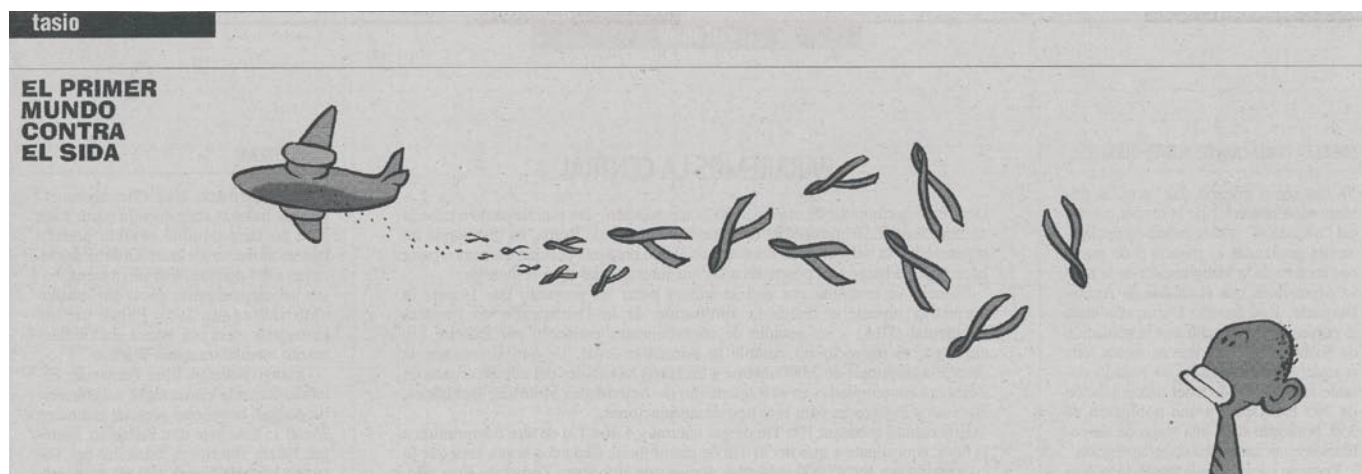
Gazteekin Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa, "Drogak eta Sexualitateak" informazio eta aholkularitza sareko puntuetan partehartzeko.

Helburu espezifikoak	Ekintza konkretuak
* Nerabe eta gazteen eskaerak eta beharrak kontuan izanik, drogak eta sexualitateen inguruan modu egokian informatzea, debekuan edota hutsalkeria (banalizazioa) oinarritutako mezuak alde batera utziz. * Osasunaren sustapena bultzatzeko estrategiak garatu, heziketa sexu-afektiboan eta droga-mendekotasunen prebentzioan oinarrituz. Honetarako, drogen erabilerekin eta jardura sexual ezberdinekin egon daitezkeen arriskuak eta kalteak gutxitzeko eta babeserako faktore pertsonalak, kulturalak, sozialak eta testuinguruak sustatuz. Faktore horiek guztiak pertsonalak, kulturalak, sozialak eta testuingurukoak izan daitezke. * "Drogak eta Sexualitateak" gaien inguruan, nerabeekin eta gazteekin lanean diharduten bitartekariak eta profesionalak egoki formatu eta aholkatu. * "Drogak eta Sexualitateak" informazio eta aholkularitza egitasmoa martxan jartzea, Orioko nerabeekin eta gazteekin sentsibilizazio proiektuak eta ekintzak aurrera eramateko, formazioa eskaintzeko, dokumentazioa izateko eta sostengua eskaintzeko.	* "Drogak eta sexualitateak" informazio-puntua eta kooperaziorako tresna. * Droga-mendekotasunen eta Sexualitateen inguruan edukiak eta estrategiak banatu herriko koadrila, gazteen inguruan dabilzan talde, kolektibo eta elkarteetan. * "Drogak eta Sexualitateak" formazio ikastaroak, esku-hartze estrategiak eta edukietan trebatzeko. * Baliabide ezberdinen bidez, internet, posta elektronikoa, telefonoa eta aurrez aurre esaterako, "Puntuak" eskaerak jaso eta erantzun. Hau guztia konfidentzialki eta bakoitzaren intimitatea errespetatuz gauzatuko da.

8.- Droga-mendekotasunekin zerikusia duten ekimenen garapena gauzatzeko herritarren eta elkarteen partehartzearen sustapena.

Helburu espezifikoak	Ekintza konkretuak
* Droga-mendekotasunen Fenomenoaren inguruan herritarrak sentsibilizatzea. Honetarako, gaur egun indarrean dauden eta nagusi diren debekuan edota banalizazioan oinarritutako irudi kulturalen aitzinean, osasunean, arduran, normalizazioan, etab. oinarritzen diren errepresentazio sozialak eraikiz. * Orion ematen ari diren errealitateen inguruan hausnartu, abordai prebentiboetan, operatiboetan, etab. inplikatu ahal izateko. * Droga-mendekotasunaren gaia lantzen duten erakunde, elkarte eta auto-laguntza taldeei sostengua eman, beraien eskaerak jasoaz, haien proiektuetan parte hartuz eta baliabide teknikoak nahiz materialak emanez. * Lankidetzaren sareen eta Droga-mendekotasunaren Prebentzio komunitarioaren Herri Kontseiluaren bidezko herritarren parte hartzea sustatu. * Herri Planaren eta bere urteroko programen diseinua, garapena eta emaitzak ebaluatu.	* "Drogak eta Droga-mendekotasunen" inguruan urteroko Komunikazioaren diseinua: lema jakin batekin, helburu espezifikoekin eta publizitate euskarri egokiekin. * Droga-mendekotasunaren inguruko Topaketak, gai konkretuak aztertze eta sakontze. * Kolektibo, elkarte, auto-laguntza taldeekin, etab. hitzarmenak gauzatu eta laguntza eskaini. * Prebentzioarako Herri Kontseiluak gai konkretuen inguruan aritzeko eta jarduteko lan-taldeak eraikiko ditu. * Banakako elkarrizketak, esku-hartze programak eta urteroko memoriak burutuko dira.

Drogen ondorioak jasaten ari direnekin eta beren senideekin, lagunekin, etab. informazioa, aholkularitza, orientazioa, bitartekotza eta laguntza proiektua.

Helburu espezifikoak	Ekintza konkretuak
* Droga-kontsumo problematikoak edota dependentziak jasaten dituztenei eta beren senideei eta lagunei, herrian eta eskualdean dauden baliabideen berri eman. * Pertsona hauei beren egoeraren inguruko azalpenak eman eta egon daitezkeen aukera ezberdinen inguruan aholkularitza eta orientazioa eskaini. * Familia-bitartekotza funtzioak aurrera eramanean, beraiek eskatuta edota egokitzen jo baldin bada. * Tratamendu eta errehabilitazio prozesuan dauden pertsonen jarraipen funtzioak aurrera eramanean. * Drogen ondorioak jasaten ari denari txertatzen lagundu, maila pertsonalean, familiarrean, gizartean, lan munduan, etab. * Eskualde mailan, drogen eta mendekotasunen inguruan dokumentazio zentro bat eskaini.	* Drogen eta mendekotasunen inguruko Informazio Puntua martxan jarri. * Parteak entzun, ulertu eta egoera edota dauden baliabideak aztertu ondoren, analisia, diagnostikoa eta laguntza eskaini. * Familia-bitartekotza eta orientazio pertsonala eskaini. * Osasun Mentaleko Zentroarekin, Gizakia Helburekin, Agipad-ekin, etab. harremanetan jarri. * Gizarte Zerbitzuekin elkarlanean elkarriketak burutu, aholkularitza eta orientazioa eskaini, baliabideen inguruan informatu, laguntza ekonomikoak aztertu, etab. * Osasun-heziketa eta droga-mendekotasunen prebentzioaren inguruan dokumentazioa, bibliografia, ikus-entzunezko materialak, etab. eskaini.

Osasun-heziketa eta Droga-mendekotasunen Prebentzioa lan-munduan.

Helburu espezifikoak	Ekintza konkretuak
* Lan-munduan egin daitezkeen kontsumo ezberdinen errealitateak eta beren eraginak ezagutu. * Errealitate eta eragin ezberdin horien diagnostika egin, egon daitezkeen beharrak, proposamenak etab. jaso. * Lan esparru ezberdinetan (administrazioan, itsasoan, ostalaritzan, enpresan, etab.) egin daitezkeen esku-hartze zehatzetarako proiektuak diseinatu, garatu eta ebaluatu.	* Analisia eta diagnostika egiteko solaskide eta behatzaile pribilegiatuekin elkarriketatu. * Sektore eta enpresa zehatzetan, Osasun-heziketarako eta Droga-mendekotasunen Prebentziorako ekintza konkretuak zehaztu.

4

PROGRAMA

KOMUNITATE EREMUAN, drogen eskaintza eta promozioa mugatzea.

PROGRAMAREN JUSTIFIKAZIOA

✳️ Pertsonak drogekin dituzten hartu-emanak erregulatzeko dagoen premian oinarritzen da programa hau. Behar horiek gauzatzeko irizpideak ondorengoak dira: jende helduek droga-kontsumitzeko eskubide indibiduala izan badute, baina aldi berean, adingabekoak, egoera ahulean daudenak eta hirugarren pertsonak drogen kontsumoaren ondorioetatik babesteko obligazioa du komunitateak. Horrela, eskubideen eta betebeharren arauak ezagutu eta betetzeko konpromisoa hartzea ezinbestekoa da.

✳️ Ez baikaude itsu, errealitateak halaxe erakusten baitigu, jakin badakigu drogak eskuragarri daudela. Edonork, nahiko diru izanez gero jakina, edozein motatako drogarik aise asko lor dezake. Droga legalen (tabakoa, alkohola eta botikak) salmenta tokiak (estankoak, tabernak, dendak eta farmaziak) erregularizaturik daude eta ilegalak droga-trafiko sareen bidez lortzen dira.

✳️ Gainera droga legalen kasuan, alkohola, tabakoa eta botikak batez ere, oraindik orain zuzenean edota zeharka, sustatu egiten dira. Promoziorako erabiltzen diren bideak ezberdinak izaten dira, kontsumoaren apologia egiten da behin baino gehiagotan eta gainera ematen zaien irudia erakargarria eta positiboa izaten da, kontsumoak sortzen dituen mesedeak goraipatuz

✳️ Egoera hauek guztiek erregulatzeko dagoen premiara garamatza eta horretarako beharrezkoak izango ditugu proportzionaltasunaren eta efikaziaren irizpideak.

PROGRAMAREN HELBURU OROKORRAK

✳️ Droga ilegalen eskaintza murriztearen alde egin.

✳️ Adingabekoentzat edota egoera ahulean daudenentzat zuzendurik dagoen drogen eskaintzari trabak jarri.

✳️ Edozein substantziaren etadrogahartzearen aldeko promozioa mugatu.

11

Proiektua

Adingabekoek edo egoera ahulean daudenek drogak eskuratzeko izan dezaketen erraztasuna trabatzea edota mugatzea.

Helburu espezifikoak	Ekintza konkretuak
* Edari alkoholikoen eta tabakoaren hornidura eta salmenta kontrolatu, adingabekoen kasuan batik bat. Honelako kasuetan beharrezkoa izango da Legeak ezartzen dituen arauak eta udal-ordenantzan jasotzen dena betearaztea. * Edari alkoholikoen eta tabakoaren kontsumoa kontrolatu, hirugarren bati eragin bezain laster (gidatzea, tabako gabeko guneak, genero indarkeria, tratu txarrak, etab.). * Egiten diren droga eskaintza ilegalen inguruan herritarrek egiten dituzten salaketak jaso, irizpide objektiboekin eta proportzionalekin egindakoak bakarrik.	* Indarrean dagoen legeari buruzko Informazioa eman. * Udaltzainek kontrol funtzioak egin. * Arriskuadagoen zona eta espazioetan, informazio eta sentsibilizazio baliabideak zabaldu. * Polizia eta epai informeak eta salaketak aurrera eraman, beharrezkoa denean soilik.

12

Proiektua

Orion edozein motatako drogen sustapena eta publizitatea erregularizatzea.

Helburu espezifikoak	Ekintza konkretuak
* Orion, era guztietako drogen publizitatea eta promozioa kontrolatu, tabakoarena eta edari alkoholikoenena batik bat. * Herrian eman daitekeen edozein motatako drogen promozioa eta publizitatea salatu.	* Udaltzaingoak gaiaren ikuskaritza burutuko du. * Informe eta salaketa konkretuak Eusko Jaurlaritzan egin.

8.- PLANAREN BALIABIDEAK.

8.1.- Giza-baliabideak.

8.1.1.- Orioko Oinarrizko Gizarte Zerbitzuak.

8.1.2.- Orioko Udaletxeko Gizarte Ongintza, Gazteria, Kultura, Udaltzaingoa... sailak.

8.1.3.- Orioko herrian heziketa, osasun, kultura, kirola... arloetan lan egiten duten profesionalak.

8.1.4.- Droga-mendekotasunen inguruan lan egiten duten erakundeak (Osasun Zentroa, Osasun Mentaleko Zentroa, erdi mailako helburuak dituen "Bitarte" Zentroa, Gizakia Helburu, Agipad, Edex, Irudi Biziak, Izadia, Alkoholiko Anonimoak eta Askagintza).

8.1.5.- Herriko Planaren kudeaketa egiteko, Orioko Udalaren eta Askagintza elkartearen arteko hitzarmena.

8.2.- Baliabide-ekonomikoak.

8.2.1.- Orioko Udaleko urteko aurrekontua (Gizarte Ongizateko saila).

8.2.2.- Eusko Jaurlaritzako urteroko diru laguntza (Droga-mendekotasunen Zuzendaritza)

8.3.- Azpiegitura-baliabideak.

8.3.1.- Orioko Oinarrizko Gizarte Zerbitzuetako bulegoak.

8.3.2.- Informazio eta Aholkularitza Punturako lokala; denborari eta tokiari dagokionez, okupatze partziala eta partekatua.

9.- PLANAREN EBALUAZIOA.

9.1.- Ebaluaziorako irizpideak.

9.1.1.- Bost urterako egindako Herri Planaren diseinuaren ebaluazioa.

9.1.2.- Planaren urteroko programen ebaluazioa.

9.1.3.- Esku hartze proiektuek izandako garapena, prozesuaren arabera ebaluatu. Ebaluaketa hau proiektu bakoitzaren helburu espezifikoek eta operatiboek arabera egingen da eta horretarako erabiliko diren tresnak elkarriketak, ekintzen jarraipen fitxak, ebaluazio galdesortak, etab. izango dira.

9.1.3.- Planaren urteroko garapenak izandako emaitzak ebaluatu (programaren urteko Memoria) eta "Drogak eta Komunitatea" ikerketa berri bat martxan jarri bosturteko Planaren balantzea egin eta gero (2006-2010).

9.2.- Ebaluaziorako adierazleak.

9.2.1.- Ebaluazio kuantitatiboa egiteko adierazleak ondokoak izan daitezke: ekintzen gauzatzea, bertan izandako parte hartzea, egindako proposamenak, ekarpenak, sugerentziak, etab. Azken batean, helburu operatiboak zein puntutaraino bete diren edo ez da neurtu behar dena.

9.2.2.- Ebaluazio kualitatiborako adierazleak ondokoak izan daitezke: satisfazio maila, inplikazioa, partaidetza, egindako ekarpenen eta proposamenen ezaugarriak, etab. Azken batean, zehaztu diren helburu espezifikoetara eta orokorretara izandako hurbiltze maila da neurtu behar dena.

10.- DROGEN GAIAREKIN ERLAZIONATUTAKO BALIABIDE EZBERDINAK.

10.1.- Orion dauden baliabideak.

UDAL ZERBITZUAK		
Udaletxea	Herriko Enparantza, 1 20810 Orio	Tel. 943 83 03 46 / Faxe: 943 13 02 60 orio.idazkaritza@udal.gipuzkoa.net
Udaltzaingoa	Herriko Enparantza, 1	Tel. 943 83 00 28 orio.udaltzaingoa@udal.gipuzkoa.net
Gizarte Zerbitzuak	Herriko Enparantza, 1	Tel. 943 83 03 46 / Faxe: 943 13 0318 orio.gizarte@udal.gipuzkoa.net
Enplegu Saila	Erreka Auzoa, z/G	Tel. 943 13 04 28
Orioko Kultur Etxea	Eusko Gudarien Kalea, 26	Tel. 943 13 44 09 euskara@oriora.com
Gazte informazio gunea		
Bake epaitegia	Herriko Plaza, 1	Tel. 943 83 41 34 / Faxe: 943 83 41 34
Kontsumitzaileen informazio bulegoa		
Postetxea	San Nicolas 2	Tel. 943 83 25 63
Turismo bulegoa	Herriko Enparantza 1	Tel. 943 83 09 04 / Faxe 943 13 02 60 turismoa@oriora.com
KZgunea Orio	Eusko Gudari 26-1 (Kultur Etxea)	Tel. 943 83 41 28 www.kzgunea.net tutor.orio@kzgunea.net
Kultura saila	Eusko Gudari 26 (Kultur Etxea)	Tel. 943 13 44 09
Euskara Zerbitzua	Udaletxea Herriko Enparantza 1	Tel. 943 83 03 46
Kirola eta Gazteria	Karela Kiroldegia Erribera 1	Tel. 943 89 44 28

HEZKUNTZA

San Nikolas hartzaindegia	Nikolas Donearen, 8	Tel. 943 83 11 92
Juan Zaragueta Eskola Publikoa	75 Posta kutxa	Tel. 943 894052
Orioko Herri ikastola	Abeslari kalea, 8	Tel. 943 83 47 04
Helduentzako Heziketa Iraunkorra (Zarautz)	Aldapeta z/g	Tel. 943 13 00 13
AEK (Zarautz)	Araba 13	Tel. 943 13 01 75
Lizardi Institutu publikoa (Zarautz)	Araba Kalea, 18 (LOGSE) Gurmendi Kalea (DBH)	Tel. 943 83 43 50 (LOGSE) Tel. 943 83 40 24 (DBH) Faxa. 943 83 05 60 batxilergoa@lizardibhi.net
Salvatore Mitxelena (Zarautz)	Maria Etxetxiki Kalea, 14	Tel. 943 83 17 52 Fax. 943 83 36 90 zarautz@ikastola.net
La Salle (Zarautz)	La Salle Kalea, 2	Tel. 943 13 00 60 Faxa. 943 13 13 15
Jorge Oteitza Lizeoa (Zarautz)	Gipuzkoa Kalea 5	Tel. 943 11 10 00 Faxa. 943 11 09 90 idazkaria@oteizalp.or
Antoniano ikastetxe politeknikoa (Zarautz)	San Francisco Kalea 4	Tel. 943 83 02 86 / 943 83 06 47 / 943 83 44 09 Faxa 943 83 44 05 zuzen@antoniano.com
Urola Kostako L.H.Z (Zumaia)	Estazioko industrialdea Urola Plza, 10	Tel. 943 86 25 76

KULTURA

Danbolin Musika Eskola	Iturbide 18 Goiko kaleko parbularioa	Tel. 943 83 37 27
Harribil Dantza taldea	Kosta Tailerra	Tel. 606 06 64 05
Salatxo Abesbatza	Kosta Tailerra	Tel. 943 81 22 63
Txistulari taldea	Eusko Gudari, 44	Tel. 656 76 19 49
Errikotxia bertsozale elkarte		Tel. 943 13 0156
Balea elkarte (Gastronomi-kulturala)	Eusko Gudari z/G	
Aldapa elkarte (Gastronomi-kulturala)	Nagusia z/G	
Anarri elkarte (Gastronomi-kulturala)	Donibane z/G	
San Juan Elizpe Elkarte (Gastronomi-kulturala)	San Nicolas z/G	
Arkaizpe elkarte (Gastronomi-kulturala)	Aritzaga z/G	
Gure Etxea elkarte (Gastronomi-kulturala)	Oa z/G	

KOMUNIKABIDEAK

Karkara aldizkaria	Eusko Gudari kalea, 26 Kultur Etxea	Tel. 943 83 15 27 karkara@topagunea.com
Urola Kostako Hitza (Zarautz)	Zelai ondo 23	Tel. 943 89 00 17 Orio@urola.kostakohitza.info
El Diario Vasco (Zarautz)	Antxon Etxeberria	Tel. -Faxa: 943 83 46 45 antxonetxebe@mixmap.com
Noticias de Gipuzkoa	Ainara Lozano	Tel. 652 74 14 65 redacción.urolakosta@noticiasdegipuzkoa.com

KIROLAK

Karela Kiroldegia	Erriberak, 1	Tel. 943 89 44 28 Faxa: 943 89 44 01 karela@hydra.es
Talai mendi mendizale elkarte	Iturbide 15	Tel. 943 83 34 42
Sofbol Taldea	Eusko gudari, 40	Tel. 943 83 52 79
Arraun elkarte	Estazio auzoa z/g	Tel. 943 83 12 30
Orioko futbol taldea	Hondartza bidea z/g	Tel. 943 83 25 33 / 649 191 123
Surf taldea	Eusko Gudari 27-2.	Tel. 943 83 31 23 / 943 13 45 89 oriosurftaldea@yahoo.es
Aldapa talde zikloturista	Nagusia 5	Tel. 656 79 08 02

AISIALDIA

Ostargi Emakume Taldea	Eusko Gudari kalea, 26 Kultur Etxea	Tel. 943 13 44 09
Txurumuski Kultur Aisialdi Elkarte	Kosta Tailerra	Tel. 943 13 45 89
XUGA	Iturbide 7	Tel. 630 95 87 39
EJITOK	Iturbide 7	ijitok@hotmail.com

HIRUGARREN ADINA

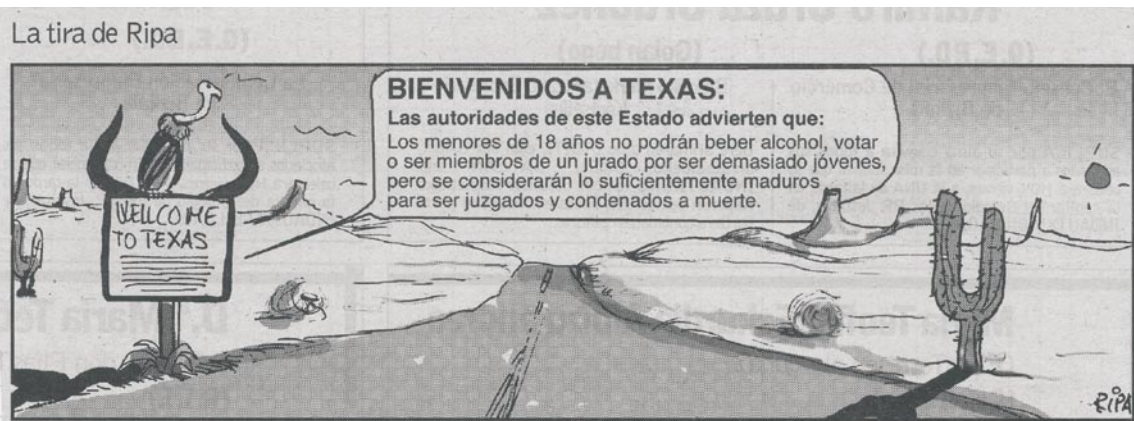
EGUNEKO ZENTROA	Arrantzale 1	Tel. 943 83 33 49
Babestutako etxeak	Aritzaga 15	Tel. 943 83 03 46
Zaharren Babes Lekua	Herriko Plaza 1	Tel. 943 83 53 98 (taberna) Tel. 943 89 42 98 (bulegoa)

OSASUN ZENTRUAK

Anbulatorioa	Orio	Tel. 943 89 07 08
	Zarautz	Tel. 943 00 79 99
Farmaziak	Lasa: Herriko Enparantza z/g	Tel. 943 83 09 36
	Gallego Ochagavia: Estropalari, 4	Tel. 943 83 25 61
Parafarmazia	Eusko Gudari, 29	Tel. 943 13 47 34

ELKARTEAK

San Martingo Festa Batzordea	Kale Nagusia 30	Tel. 943 83 34 89
Herrio Natur Taldea	Iturbide 7	Tel. 652 72 72 54
Sendotza Taldea	Nikolas Donearen 12	Tel. 943 83 11 89 / 943 13 19 45
CARITAS PARROKIALA	Nikolas Donearen 12	Tel. 943 83 11 89 / 943 13 19 45
Arkupe elkarte (Merkatari, ostalari eta profesionalen Elkarte)	Kultur Etxea	Tel. 943 13 48 89
Odol emaleen taldea	Nikolas Donearen 4	Tel. 656 76 57 09
Arrantzale Kofradia	Kaia 1	Tel. 943 83 05 39
Sindikatuak	ELA Oa Almirantea 2	Tel. 943 83 33 70
	LAB Iturbide 12, 2-B	Tel. 943 13 09 78

10.2.- Droga gaiarekin zerikusia duten baliabideak.

Orioko Gizarte Zerbitzuak	Herriko Emparantza, 1 20810 Orio	Tel. 943 83 03 46 Fax. 943 13 03 18 orio.gizarte@udal.gipuzkoa.net
Osasun Zentroak (Osakidetza)	Arrantzale1 (Orio) Araba 16 (Zarautz)	Tel. 943 89 07 08 (Orio) Tel. 943 83 30 70 (Zarautz)
Adimen Osasun Zentroa	Mitxelena Kalea 49	Tel. 943 89 08 28
Ibaia Alkoholiko Anonimoak	Orioko Gizarte Zerbitzuak	
Eusko Jaurlaritzako Droga- mendekotasunen Saila	Donosita-San Sebastián,1 01010 Vitoria-Gasteiz	Tel. 945 01 81 04 www.gizaetxe.ejgv.euskadi.net ruizNoln@ej-gv.es
Gizakia Helburu	Ategorrietako galtzada zaharra, 87 20013 Donostia	Tel. 943 27 39 00
Norbera	Ategorrietako galtzada zaharra, 87 20013 Donostia	Tel. 943 29 13 13
Bitarte - Metadona banaketarako zentroa	Nafarra etorbidea, 4 Bis 20013 Donostia	Tel. 943 00 64 60 Fax. 943 00 64 81
DEE – Drogak Eragindako Elkartea	Zarategi paseoa 100 behea – Txara 1 20015 Donostia	Tel. 943 11 26 17 Tel. 615 78 59 38 dee.aad@yahoo.es
AGIPAD – Drogen gehiagizko kontsumoaren Ikerketarako eta Prebentziorako Gipuzkoako Elkartea.	Javier Barkaiztegi 23 - behea 20010 Donostia.	943 47 38 64
Askagintza	Agustindarren Plaza 6, 1-1 20120 Hernani	Tel. 943 33 60 80 Fax. 943 33 63 27 askagintza@askagintza.com www.askagintza.com
Izadia Gizarte gaiak ikertzeko kabinetea	Agustindarren Plaza 6, 1-1 20120 Hernani	Tel. 943 33 60 80 Fax. 943 33 63 27 izadia1@euskalnet.net

10.3.- Bibliografía. (*) Zeinu hau daramaten liburuak pdf formatuan aurkitu daitezke interneten.

AGRA, C	La seguridad en la sociedad de riesgo. Un debate abierto.	Atelier	2003
ALDRIGE, S.	Las drogas que tomamos.	Alianza	1999
ALEGRET, J. ET AL.	Adolescentes. Relaciones con los padres, drogas, sexualidad y culto al cuerpo.	Graó	2005
AMIGO, S.	Guía del uso racional de drogas.	Oikos-Tau	2000
AMIGUET, L.	Fumar para contarlo.	Planeta	2004
AÑANOS, F. (Koord.)	Prevención de las drogas en los jóvenes ¿qué prevención? ¿qué drogas?	Grupo Editorial Universitario	2002
AÑANOS, F. (Koord.)	Las representaciones sociales de los jóvenes sobre las drogas (alcohol, tabaco y cannabis) y su influencia en el consumo.	Dykinson	2005
ARANA, X. Et al.	Globalización y drogas. Políticas sobre drogas, derechos humanos y reducción de riesgos.	Dykinson	2003
ARANA, X. – GERMAN, I.	Documento técnico para un debate social sobre el uso normalizado del cannabis.	Eusko Jaurlaritzza	2005
ARZA, J.	Las drogas. Princesas y dragones.	Eneida	2001
ASKAGINTZA	Drogas al desnudo (edición actualizada).	Askagintza	2003
ASKAGINTZA	Drogak larrugorrian.	Askagintza	2001
ASKAGINTZA	Cannabis al desnudo (2º edición).	Askagintza	2005
ASKAGINTZA	Cannabisa larrugorrian (2. edizioa).	Askagintza	2005
ASKAGINTZA	Drogen ezagutzen murgilduz. Oinarrizko kontzeptu batzuk.	Askagintza	2005
BECOÑA, E. ET AL.	La promoción de los estilos de vida saludables, ¿realidad, reto o utopía?. En J.L. Oblitas y E. Becoña (Eds.), Psicología de la salud.	Plaza y Valdés	2000
BECOÑA, E.	Bases teóricas que sustentan los programas de prevención sobre drogas.	Ministerio del Interior.	2001
BERRIO, J.C.	Bálsamos y venenos. La droga como engaño.	Txalaparta	2000
CABALLERO, F. (Koord.)	Las drogas. Educación y prevención.	Cultural	2003
CALAFAT, A. ET AL. (🌀)	La diversión sin drogas: utopía y realidad.	Irefrea	2004
COURTWRIGHT, D.	Las drogas y la formación del mundo moderno.	Paidós	2000
DAVENPORT-HINES, R.	La búsqueda del olvido. Historia global de las drogas, 1500-2000.	Turner	2003
ENERGY CONTROL (🌀)	Guía preventiva y de seguridad para espacios de música y baile.	Energy Control	2003
ESCOHOTADO, A.	Historia general de las drogas.	Espasa	2002

FUNES, J.	Drogas y Adolescentes.	Aguilar - FAD	1996
GAMELLA, J.F. ET AL.	Las rutas del éxtasis. Drogas de síntesis y nuevas culturas juveniles.	Ariel	1999
GONZALEZ, C. ET AL. (*)	Repensar las drogas.	Grup Igia	1989
GRUP IGIA, DÍAZ, M.A. & ROMANI, O. (Koord.)	Contextos, Sujetos y Drogas: un manual sobre drogodependencias.	F.A.D. & Ayuntamiento de Barcelona.	2000
GRUP IGIA	La cultura de las drogas en la sociedad del riesgo.	Grup Igia	2004
HAINBAT AUTORE (*)	Drogas: exclusión o inclusión social (II Conferencia de Consenso sobre la Reducción de Riesgos relacionados con las Drogas).	Gobierno Vasco.	2003
HAINBAT AUTORE	Gestionando las drogas. Conferencia de consenso sobre reducción de daños relacionados con las drogas: cooperación e interdisciplinariedad.	Grup Igia	2001
HAINBAT AUTORE (*)	Gestionando las drogas. II Conferencia de consenso sobre reducción de daños relacionados con las drogas: cooperación e interdisciplinariedad.	Grup Igia	2001
INJUVE (*)	Jóvenes y estilos de vida: valores y riesgos en los jóvenes urbanos.	Injuve	2005
LAESPADA, T. ET AL. (*)	El alumnado y las drogas desde la perspectiva del profesorado: ¿qué opina el personal docente vasco?	Gobierno Vasco	2004
LAESPADA, T., IRAURGI, I. y AROSTEGUI, E. (*)	Factores de riesgo y de protección frente al consumo de drogas: hacia un modelo explicativo del consumo de drogas en jóvenes de la CAPV.	Gobierno Vasco	2004
LAHUERTA, A. ET AL.	Drogas. Síntomas y signos.	Octaedro	1994
MARKEZ, I., POO, M. (*)	Drogodependencias: reducción de daños y riesgos.	Gobierno Vasco	2000
MARTI, O.	Todo lo que quisiste saber sobre la dependencia a las drogas y nunca te atreviste a preguntar. (edición actualizada)	HIRU	2004
ORTZADAR, HAZKUNDE SASOIA	Drogas ¿una realidad diferente?	Ortzadar	2004
PANTOJA, L. (Koord.)	Los menores vulnerables y su relación con las drogas.	Instituto Deusto	2005
RODRIGUEZ, J.A.	¿Por qué nos drogamos?	Biblioteca Nueva	1996
ROMANI, O.	Las drogas. Sueños y razones.	Ariel	1999
ROMO, N.	Mujeres y drogas de síntesis.	Gakoa	2001
SANZ GARCIA, A.I.	Las drogas.	Acento	1999
STOPPARD, M.	Qué son las drogas. Desde el alcohol y el tabaco, hasta el éxtasis y la heroína.	Vergara	2000
USO, J.C.	Drogas y cultura de masas. España, 1855-1995.	Taurus	1996

VEGA, A.	El País Vasco ante las drogas. Retos del proyecto comunitario ante las drogas.	Hirugarren prentsa	2000
VEGA, A. (Koord.)	Drogas. Qué política para qué prevención.	Hirugarren prentsa	2002
WALTON, S.	Colocados. Una historia cultural de la intoxicación.	Alba	2003
WEIL, A.	Del café a la morfina. Todo lo que necesita saber sobre las sustancias psicoactivas.	Integral	2000

PDF formatuan aurkitu daitezkeen beste lan batzuk ondoko web helbideetan aurkitu ditzakezue.

***PLAN NACIONAL DROGAS**

www.pnsd.msc.es

***DROGEN GAIETARAKO ZUZENDARITZA – EUSKO JAURLARITZA**

www.gizaetxe.ejgv.euskadi.net

***DROGOMEDIA**

www.drogomedia.com

***FAD**

www.fad.es

***IKUSBIDE**

www.ikusbide.net

***AGENCIA ANTIDROGA COMUNIDAD MADRID**

www.madrid.org/web_agencia_antidroga/

10.4.- Internet helbideak.

GOBERNUZ KANPOKO ERAKUNDEAK.

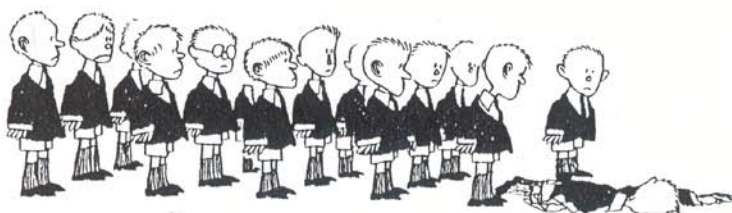
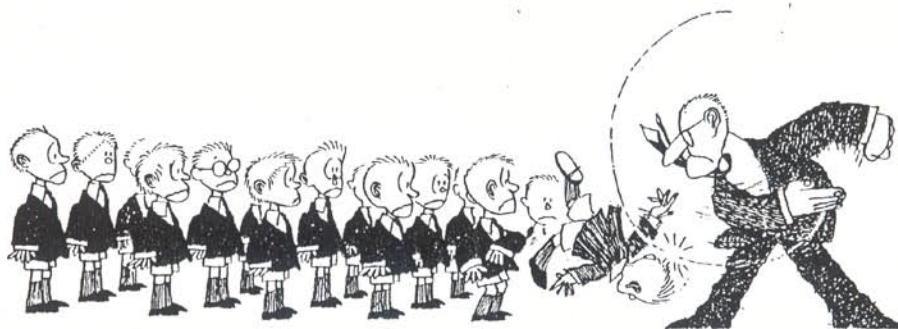
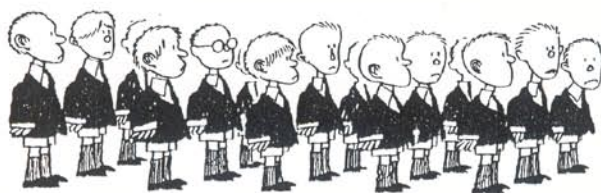
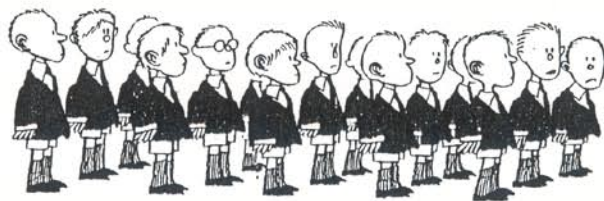
- * FAD www.fad.es
- * UNAD www.unad.org
- * GID-Grupo interdisciplinar sobre Drogas www.ateneagrupogid.org
- * Mundo antiprohibicionista www.mundoantiprohibicionista.net
- * Proyecto Hombre - Gizakia fundazioa www.proyctohombre.es
- * Sin tabaco. Programa de prevención del consumo de tabaco en Navarra www.cfnavarra.es/sintabaco/
- * Adicciones. Socidrogalcohol. www.socidrogalcohol.org
- * Ekimen www.ekimen.org
- * Drogamenpekotasunerako Euskal Elkarte - www.avd-dee.org
- * Hegoak Nafarroa www.hegoak.cjb.net
- * Instituto para el estudio de las adicciones-Las drogas www.ieanet.com www.lasdrogas.info
- * Guía para reducir los riesgos asociados al uso de drogas www.euskalnet.net/osasunekintza/
- * Hazkunde www.hazkunde.com
- * Askagintza www.askagintza.com

INSTITUZIONALAK.

- * Plan Nacional sobre Drogas www.msc.es
- * Drogen gaietarako zuzendaritza – Eusko Jaurlaritza www.gizaetxe.ejgv.euskadi.net
- * Nafarroako Droga-mendekotasunen Plan Forala www.navarra.es
- * Drogomedia www.drogomedia.com
- * Erretzeari uztea erabakitzeke motibazio tailerra: Egizu etenaldi bat
www.gizaetxe.ejgv.euskadi.net
- * Comunicación e información comunitaria sobre drogas www.larioja.org/infodrogas

LA MEJOR MANERA DE EDUCAR ES CON.....?

¡¡CON EL EJEMPLO, SEÑOR PROFESOR!!!

Drogen mendekotasunen prebentziorako herri planaren

BULTZATZAILEA

Kudeatzailea

Laguntzailea

ELUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

ETXEBIZITZA ETA GIZARTE
GAIETAKO SAILA

DEPARTAMENTO DE VIVIENDA
Y ASUNTOS SOCIALES